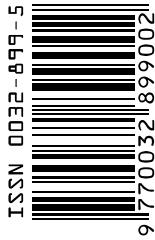

Proračun za 2012.

Vlada će smanjiti rashode za četiri milijarde kuna te strogo kontrolirati rashode radi finansijske konsolidacije

TEMA TJEDNA
STR. 4-5

3 7 1 5

Prvi hrvatski poslovno-financijski tjednik
Utemeljen 1953.
Ponedjeljak, 20. veljače 2012.
Godina LVIII / Broj 3715.
www.privredni.hr

AKTUALNO
STR. 7

AKTUALNO
STR. 14

Europa gradi, mi istražujemo
Imamo samo jedno skladište
plina, i to nije dovoljno, a
gradnja dodatnog odgođena
je - na neodređeno

2008 2009
2010 2011

privredni vjesnik

MLJEKARI U PROBLEMIMA / POSLOVNA ZONA U GRUBIŠNOM POLJU / METEOROLOGIJA ŠTEDI NOVAC / SVIJET FINANCIJA

STANJE U NAKLADNIŠTVU

KAKO UREDITI SUSTAV KOJI SE RASPADA?

Oko 90 posto knjiga u Hrvatskoj objavljuje se
uz pomoć potpora Ministarstva kulture

>>16-17

INTERVJU: DAVOR RUNJE

Direktor agencije DRAP objašnjava što rade community
menadžeri i zašto sve tvrtkama trebaju društveni mediji
>> 12-13

EU I DVANAESTORICA PROBLEMATIČNIH

Prvi uvidi u pravo stanje nacionalnih financija pokazali su da je
12 država u problemima koji traže dubinsko snimanje stanja
>> 18-19

vrijeme je za
GOSPODARSTVO

GOSPODARSKI RAZGOVORI TJEDNO I NA VAŠOJ TELEVIZIJI

sptv
četvrtak 22:10
utorak 14:30 (REPRIZA)

VOX zadar
subota 22:10
ponedjeljak 13:15 (REPRIZA)

TV ŠIBENIK
petak 21:40
subota 16:50 (REPRIZA)

Z1
četvrtak 19:55
subota 7:30 (REPRIZA)

TV Nova
četvrtak 22:10
petak 15:00 (REPRIZA)

VTV
utorak 22:45
srijeda 13:30 (REPRIZA)

TV JADRAN
subota 18:50

četvrtak, 23. veljače 2012. u 22:10 sati na sptv
gost Zvonko Popović, vlasnik tvrtke Kanaan iz Donjeg Miholjca

Za Vas tražimo odgovore > > redakcija@privredni.hr

Zabrinuti ste zbog posla? Ne dobivate odgovor od nadležnih mjesecima?
Ne znate za novu zakonsku izmjenu? Trebate li carinski, porezni, poslovni,
financijski savjet?

pvinfo

TIHOMIR JAKOVINA, MINISTAR POLJOPRIVREDE:

Prosvjedi mljekara su nelegitimni

Prosvjedi dijela proizvođača mlijeka su nelegalni, neutemeljeni, neargumentirani i nelegitimni. Ti prosvjedi čine veliku štetu proizvođačima i preprodavačima mlijeka, ali i cijelom gospodarstvu. Smatramo da je ono što je dogovoren na Savjetu za praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka, gdje su točno definirani zaključci koje je prihvatala većina udruge proizvođača mlijeka, dobro polazište i vrlo blizu kompromisnom rješenju za iznalaženje novog modela za izračun cijene mlijeka koji će biti obvezujući za mljekare i proizvođače mlijeka.

FRANJO LUKOVIĆ, PREDSEDNIK UPRAVE ZAGREBAČKE BANKE:

I dalje smo klijentima čvrst oslonac

Solidan financijski rezultat ostvarili smo uslijed rasta prihoda od kreditiranja korporativnog i javnog sektora, bolje troškovne i procesne učinkovitosti, ali uz rast rizičnosti po kreditima poduzećima i građanima što je, uz pad prihoda od naknada, rezultiralo stagnirajućom dobiti. Dugoročno održivo poslovanje i dalje se temelji na visokoj razini adekvatnosti kapitala, većoj učinkovitosti, profitabilnosti kojom amortiziramo rast rizičnosti, raspršenosti portfelja prema svim segmentima klijenata, reputaciji koju uživamo u okruženju te zadovoljstvu klijenata.

ZDRAVKO ZRINUŠIĆ, PREDSEDNIK UPRAVE CROATIA OSIGURANJA:

Zadržano stabilno poslovanje

Prošle je godine u otežanim uvjetima poslovanja Croatia osiguranje uspjelo zadržati stabilno i profitabilno poslovanje. Imali smo niže prihode, ali smo još više smanjili i rashode, dok smo istodobno povećali kapital i rezerve. Za-

hvaljujući tome smo, usprkos recesiji, povećali bruto dobit tvrtke za čak 84,4 posto što je 50,5 posto više od planirane dobiti. Rezultat je to prije svega racionalizacija koju smo proveli u poslovanju tvrtke i pojačanih pro-dajnih aktivnosti.

IMPRESUM

GLAVNI UREDNIK: Darko Buković

IZVRŠNE UREDNICE: Vesna Antonić, Andrea Marić

NOVINARI: dr. Uroš Dujšin, Jasmina Filipas, Franjo Kiseljak, Zdravko Latal, Ljiljana Lukić, Boris Odorčić, Sanja Plješa, Svetozar Sarkanjac, Krešimir Sočković, Lada Stipić-Niseteo, Jozo Vrdoljak, Igor Vukić, Drago Živković

TAJNICA REDAKCIJE: Bruna Ivić Bajamić

Tel: +385 1 4846 233, 5600 000
Faks: +385 1 4846 232
E-mail: redakcija@privredni.hr

LEKTURA: Sandra Baksa, Nina Lolić

FOTOGRAFIJA: Christian - David Gadler

PV GRAFIKA: Stanislav Bohaček, Tihomir Turčinović, Siniša Paulić

MARKETING, PRETPLATA I PROMOCIJA:

VODITELJICA: Dea Olup
Tel: +385 1 5600 028, 4923 198
Faks: +385 1 4923 168
E-mail: marketing@privredni.hr

ŽURIRANJE ADRESARA, PRETPLATA I DISTRIBUCIJA:

Tel: +385 1 5600 000
E-mail: preplata@privredni.hr

NAKLADNIK: Privredni vjesnik d.o.o.

Kačićeva 9, 10000 Zagreb, P.P. 631

DIREKTOR: Nikola Baučić

POMOĆNIK DIREKTORA: Milan Vukelić

TAJNICA GLAVNOG UREDNIKA I DIREKTORA: Ankica Čorak
Tel: +385 1 5600 001
Faks: +385 1 4846 656
E-mail: uprava@privredni.hr

TISAK: Slobodna Dalmacija d.d.

SAŠA CVETOJEVIĆ, DIREKTOR TVRTKE INSAKO

Zdravstvu je potrebna korjenita reforma

Privatni dio zdravstva se ne može razvijati dok bolnice posluju po limitima – unaprijed zadanim mjesечnim apanažama

Zdravstveni je sustav u stalnoj reformi čijim su rezultatima svi sudionici kronično nezadovoljni. Pacijenti se žale na čekanje, tretman, slabu opremljenost ustanova. Zdravstveni radnici su nezadovoljni plaćom, napredovanjem, organizacijom te nedostatkom sredstava za rad. Poslodavci se slažu da to previše opterećuje trošak rada. Politika je suglasna, bez obzira na to s koje strane ministri dolaze, da je zdravstvu uvjek i bezuvjetno potrebna korjenita reforma. Udio u proračunu je previsok, uvjek su dugovi onih prethodnih preveliki, pogrešno prikazani, skriveni... Sindikati se bore za prava zaposlenih u zdravstvu i protiv ovo malo privatnog poduzetništva u zdravstvu. Stručna društva i komore lobiraju svaki za svoj dio kolača.

Ravnatelji bolnica žale se HZZO-u kako ne mogu ništa pojedinim moćnicima unutar svojih ustanova. Resursi se ne koriste dovoljno. Liste čekanja su duge, skupi dijagnostički uredaji stope. Rade jednu smjenu ili su neispravni. Lošim sustavom plaćanja, koji kombinira limitirani mjesечni iznos prihoda s fakturiranjem na bazi

Zdravstvu trebaju menadžeri koji će znati, smjeti i htjeti preokrenuti trend

ukupni trošak jer bolnica mora dobiti svoje i uz manje odrađenog.

Bolnički informacijski sustavi (BIS) nisu standardizirani. Nisu povezani s Centralnim informatičkim sustavom zdravstva. E-recept funkcioniра jer su ljekarne dobro informatizirane i organizirane te im je interes da E-recept završi i živi. Za razliku od E-recepta, E-uputnica ne funkcioniра. Stomatologija i liječnici obiteljske

medicine povezani su u sustav, ali bolnice uglavnom nisu. Bolnički sustavi istog proizvođača razlikuju se od bolnice do bolnice. Informacije bitne za upravljanje razmisljene su i često nepouzdane.

No, tu je stvarni izazov. Za vlasnika i menadžere. I tu bi, u stvarnom svijetu koji radi po drugim zakonima i pravilima, sjeli vlasnik i menadžer, postavili ciljeve i krenuli. Uveli bi povezan sustav informiranja i uređili vremenski plan. Tražili bi dodatne prihode ili smanjivali rashode, sve uz istu ili bolju uslugu tržištu. Već nakon prvog "prolaznog vremena" vi-

djeli bi može li menadžer provesti plan i vlasnik bi brzo donio odluku. Ako ne bi, brod bi potonuo, menadžer bi tražio drugi posao, a vlasnik ostao bez svega i propao. A bolji i sposobniji bi zauzeli njihovo mjesto. I sve bi išlo dalje.

Prema podacima Udruge poslodavaca u zdravstvu, u 61 javnoj bolnici 49 ravnatelja su liječnici, pet je ekonomista, tri pravnika i ostalo su druge struke. U skladu sa zakonom, ravnatelj mora biti VSS medicinskog smjera, a iznimno, ako on to nije, pomoćnik mora imati zadovoljen taj uvjet. Formalno ih imenuje upravno vijeće temeljem natječaja, a u stvarnosti, kod najvećih ustanova, veliki utjecaj ima politika.

Sustavno obrazovanje, kojim se uče temeljne postavke menadžmenta s naglaskom na specifičnosti u zdravstvu, je zapostavljeno.

Zdravstvu trebaju menadžeri koji će znati, smjeti i htjeti preokrenuti trend, bez obzira na fakultet koji su završili.

Upravljanje velikim sustavima je težak posao. S obzirom na stanje u kojem su nam bolnice, financijski, organizacijski i kadrovski – to je krvav posao. Posao za križni menadžment. ■

(9,9 mIrd kn

projicirani deficit državnog proračuna

(9,1 mIrd kn

manjak koji se planira u 2013.

DRŽAVNI PRORAČUN ZA 2012.

VLADA NAJAVILA SMANJENJE KONTROLU PRORAČUNSKOG

U Vladi priželjkuju velike investicije u obnovu željezničke infrastrukture, uz sudjelovanje inozemnih ulagača, banaka i eurogradača.

Igor Vukić
vukic@privredni.hr

Prijedlogom proračuna za 2012. godinu Vlada će smanjiti rashode za četiri milijarde kuna. Najavljena je i stroga kontrola proračunskih rashoda radi finansijske konsolidacije i održanja kreditnog rejtinga. "Smatramo da je predloženi proračun realan. On ima ambicije biti i razvojan, no prije svega pokazuje da želimo biti racionalna i realna vlast", rekao je premijer Zoran Milanović.

Premijer je istaknuo da će država poštovati sve preuzete obveze pa tako i plaćanje subvencija za poljoprivrednu, ugovorenih prošle godine. Stoga su na rashodovnoj strani proračuna navedene i obvezne u poljoprivredi iz 2011. u iznosu od 952 milijuna kuna. Uz to su osigurana i dodatna sredstva od 232,6

milijuna za investicijske potpore za kapitalno ulaganje u poljoprivredni.

Manje poljoprivredi i HŽ-u

Subvencije poljoprivredni zato će biti smanjene u 2012. godini, i to za 817,3 milijuna kuna (sa 3,6 milijardi na 2,8 milijardi kuna). Smanjene su i subvencije i kapitalne po-

HUP smatra da bi smanjenje proračunske potrošnje trebalo biti značajnije

moći Hrvatskim željeznicama za ukupno 543,4 milijuna kuna.

U Vladi priželjkuju velike investicije u obnovu željezničke infrastrukture, uz sudjelovanje inozemnih ulagača, banaka i europskih fondova. Isto-

Prvi put realno manji proračun

Nakon 10 godina Hrvatska ima nominalno i realno manji proračun, ali Vlada i dalje mora inzistirati na rezanju državne potrošnje da bi dobila na kreditibilitetu i pod povoljnijim uvjetima zadužila se obveznicama za novih 17,3 milijarde kuna, ocjenio je u svom osvrtu Anto Bajo, analitičar Instituta za javne financije. Javna potrošnja morat će se rezati i smanjivanjem prava koja su dodjeljivale prethodne vlade. Vlada je u Zakonu o izvršavanju proračuna utvrdila da državni dug ne smije prelaziti 55 posto BDP-a. Ostvarenje tog cilja u velikoj će mjeri ovisiti o restrukturiranju javnih poduzeća, a posebice onih iz sektora brodogradnje, istaknuo je Bajo.

dobno će, najavljuju, provesti temeljito čišćenje željezničkog portfelja. Izvori iz Vlade ukazuju da u HŽ-u ima petnaestak poduzeća koja nisu vezana za prijevoz putnika i robe (rasadnici, ugostiteljstvo...). Ne nađe li se brzo kupac za ta poduzeća, ona će ići u stečaj i likvidaciju.

Mjere racionalizacije, objašnjavaju ministri, provedene su na svim razinama. Prema riječima ministra financija Slav-

ka Linića, uštede su bile neophodne da se osigura prostor za pokrivanje povećanih rashoda za kamate i mirovine. Rashodi su nominalno manji u odnosu na proračun iz 2011. godine za 3,4 milijarde kuna. Ministar Linić dodaje tome i 598 milijuna kuna koje će Hrvatska bespovratno dobiti iz Europske unije pa za taj iznos neće trošiti svoj novac.

U prvim projekcijama bilo je najavljivano da će ukupno smanjenje rasho-

da dosegnuti 4,6 milijardi kuna. Linić i Milanović objasnili su da se od krešanja 0,6 milijardi odustalo jer je riječ o novcu koji će se investirati u regionalne razvojne projekte zajedno s Europskom investicijskom bankom te u aktivnu politiku zapošljaja-

vanja. "Smatramo da je riječ o razvojnom segmentu koji će donijeti nove vrijednosti", rekao je premijer Milanović.

HUP: dobar korak, ali blag

Hrvatska udruga poslodavača ocijenila je prijedlog

NEVEN VRANKOVIĆ, POTPREDSEDNIK ATLANTIC GRUPE ZA KORPORATIVNE AKTIVNOSTI

Realni sektor i dalje preopterećen

Je li smanjenje rashoda proračuna od četiri milijarde kuna dovoljno za stabilizaciju javnih financija?

- Smanjenje proračunskih rashoda svakako je nužan potez, no predviđeni iznos neće biti dovoljan za stabilizaciju financija, posebno na dulji rok. Strukturni problem ostaje, a riječ je o tome da je realni sektor pod prevelikim opterećenjima. To je u

nerazmjeru s glomaznim javnim aparatom koji finanсира, a čija je učinkovitost neusporedivo niža.

Hoće li oslobođanje od poreza na dobit, u omjeru u kojem se dobit reinvestira, dovesti do rasta proizvodnje i otvaranja radnih mjestâ?

- To je osnovna svrha ovakve odluke. Pozdravljamo takvu odluku, jer Atlantic Grupa kontinu-

irano reinvestira dobit u daljnji razvoj poslovanja, što je direktno ulaganje u budućnost kompanije, rast prihoda te u konačnici i zaposlenosti.

Može li smanjenje doprinosa za zdravstvo na plaću od dva postotna boda pomoći tvrtkama u poslovanju?

- Uz odluku o smanjivanju doprinosa za zdravstvo, za gospodarstvo je odlična i

odлуka o smanjivanju parafiskalnih nameta kroz 50 posto niže naknade za vode, šume i spomeničku rentu. To će za kompanije, tako i za nas konkretno, značiti milijunske uštede i za očekivati je pozitivan utjecaj ovih mjeru na unaprjeđenje likvidnosti u gospodarstvu. Međutim, pozitivne učinke ovih olakšica u značajnoj će mjeri anulirati odluka o ukidanju prava na pret-

orez s ulaznih računa za osobne automobile. U tom smislu smo putem GSV-a predložili da se za sve automobile koji se koriste za obavljanje trgovачke i poduzetničke djelatnosti, bez obzira na to što je riječ o osobnim vozilima, to kategorizira kao porezno priznati trošak, kao što je to bio slučaj do sada.

Kako će se na vaše poslovanje odraziti pove-

ćanje stope PDV-a na 25 posto?

- Atlantic Grupa u načelu neće povećavati bazne cijene proizvoda, odnosno veleprodajni cjenik u kojem PDV nije sastavni dio, no također nećemo smanjivati baznu cijenu proizvoda kako bi se amortizirao povećani PDV, jer za to nema ekonomski logike kao ni prostora u troškovnoj kalkulaciji. (I.V.) ■

(7,4 mIrd kn
manjak planiran za 2014. godinu

JE I STROGU IH RASHODA

pskih fondova. Istodobno će, najavljaju, provesti temeljito čišćenje željezničkog portfelja

proračuna dobrim korakom u nužnom smanjenju javne potrošnje i nameta na gospodarstvo. Ocjjenili su ipak da je predloženo smanjenje preblago te da su rokovi za usklajivanje s predloženim izmjena u poreznom sustavu nedostatni, a i stetni po gospodarstvo. HUP smatra da bi smanjenje proračunske potrošnje trebalo biti značajnije. Ovakvim skromnijim smanjenjem država izlaže riziku propadanja proračunskog deficit-a iznad željenih 2,8

posto, što bi mogle zamjeriti kreditne agencije i finansijska tržišta, smatraju u HUP-u.

Deficit državnog proračuna ove je godine proglašen na 9,9 milijardi kuna ili 2,8 posto BDP-a. U 2013. manjak bi trebao biti 9,1 milijardu kuna ili 2,5 posto, dok će se u 2014. godini smanjiti na 7,4 milijarde kuna, odnosno na 1,9 posto BDP-a.

“Bio je ogroman napor svesti deficit na 2,8 posto”, rekao je ministar Linić te dodao da su pri-

tome prihodi projektirani veoma konzervativno. Dosta će ovisiti o sposobnosti privlačenja europskih fondova, što će biti zadatak svih ministarstava. Predstavnici rejting agencija već su se raspitivali što će se dogoditi ako se kojim slučajem pojave veći prihodi od prognoziranih. Višak će se uložiti u smanjenje deficit-a, glasio je čvrst odgovor sugovornika u Vladi.

Ekonomist Željko Lovrinčević ocjenjuje da će proračun za nekoliko mjeseci morati na rebalans. Prema njegovim ri-

timu pokušali dogovoriti program smanjenja broja zaposlenih u javnom sektoru za 5000 radnika. Na prošlotjednoj sjednici Gospodarsko-socijalnog vijeća prvi su put i predstavnici sindikata pokazali spremnost za razgovor o tom problemu. **Ministar gospodarstva Radimir Čačić** najavio je prošli tjedan da će i Zakon o radu biti mijenjan, odnosno uskladen s aktualnom gospodarskom situacijom. “Izmjene ne bi trebale dovesti ni do kakve socijalne drame, ali kolektivni ugovori moraju voditi računa o tome u kakvom je stanju gospodarstvo”, rekao je Čačić.

Analitičarka Privredne banke Zrinka Živković Matijević kaže da u proračunu postoji rizik da se rashodi ne ostvare kako su planirani. “I prihodna strana u sebi sačuva rizik ostvarivanja jer cijelo gospodarstvo vuku javna poduzeća”, naglašava analitičarka PBZ-a.

Uz porezne izmjene i smanjenje neporeznih davanja, Vlada nastoji pomoći realnom sektoru i preko novih proračunskih stavki za subvencije. Uz

Fitch podržao Vladine mjere

Rejting agencija Fitch do daljnega je zadržala postojeću razinu kreditnog rejtinga Hrvatske (BBB-). Agencija će konačnu ocjenu rejtinga donijeti do kraja prvog tromjesečja, nakon što razmotri predložene fiskalne i strukturne mjere Vlade. Fitch je podržao Vladinu namjeru da ostvari fiskalnu konsolidaciju i pošalje jasnu poruku da želi obuzdati dinamiku rasta javnog duga. Fitch je prepoznao “znakove napretka strukturalnih reformi”. Slaju se da će podizanje stope PDV-a i rezanje doprinosa za zdravstveno osiguranje ublažiti porezno opterećenje poduzeća. To bi moglo potaknuti izravna strana ulaganja i na taj način proširiti hrvatske izvozne potencijale. Vladinu prognozu rasta BDP-a od 0,8 posto ipak smatraju optimističnom, i procjenjuju da će u ovoj godini BDP pasti oko jedan posto.

ostalo, Ministarstvo poljoprivrede dobilo je 50 milijuna kuna horizontalnih potpora za prehrabenu i poljoprivrednu industriju.

Smjer proračuna podržao je i guverner HNB-a Željko Rohatinski. HNB je s Ministarstvom finan-

cija i bankama aranžirao upis deviznih trezorskih zapisa vrijednih 700 milijuna eura. Tih 5,3 milijarde kuna koristit će se za podmirivanje proračunskih troškova, a očekuje se, uskoro, i izdavanje državnih obveznica na inozemnom tržištu. ■

Državni proračun (u milijunima kuna)	2011.	2012.	2013.	2014.
Ukupni prihodi	107.425	108.950	111.149	115.181
Porezni prihodi	60.997	64.494	66.556	68.328
Dohodak	1.057	1.283	1.299	1.343
Dobit	5.685	7.669	7.909	8.196
PDV	39.314	40.522	42.537	43.993
Trošarine	11.532	11.493	11.805	12.176
Doprinosi	39.317	36.972	36.372	37.600
Pomoći	1.255	1.618	2.213	3.082
Prihodi od imovine	1.415	1.145	989	1.033
Pristojbe	3.472	3.813	3.867	3.952
Ostali prihodi	619	607	839	851

Rashodi državnog proračuna	2011.	2012.	Indeks 12./11.
Ukupno	122.289	118.841	97,2
Rashodi za zaposlene	22.834	21.347	93,5
Materijalni rashodi	9.061	8.848	97,7
Financijski rashodi	7.675	7.997	104,4
Subvencije	6.415	5.481	85,4
Pomoći	5.041	4.905	97,3
Naknade	64.493	63.751	98,8
Ostali rashodi	5.007	4.787	95,6

Izvor: Vlada HR, Ministarstvo finansija

EKONOMSKI ANALITIČAR ŽARKO PRIMORAC

Šteta što ranije nije bilo snage za takve poteze

Ekonomski analitičar Žarko Primorac smatra da treba pozdraviti to što je nakon dugo vremena planirano smanjenje proračunskih rashoda. To je nužna mjeru i šteta što ranije nije bilo snage za takve poteze. No još je važnije poti-

cati privrednu aktivnost kako bi se mogli ostvariti planirani prihodi. Potrebne su daljnje reforme, fleksibilizacija tržišta rada, poticanje investicija i snažnije kreditiranje poduzeća. Vlada očekuje rast BDP-a od 0,8 posto, no mnogi analitičari

(2,16 kn

prosječna cijena otkupljene litre u veljači

(4,09 kn

troškovi proizvodnje litre mlijeka u Hrvatskoj

OTKUPNA CIJENA MLJEKA

Dogovor do kraja veljače

Mljkare su najavile i otkup svih trenutačnih viškova na tržištu koji se kreću na razini ukupne mjesecne proizvodnje

Krešimir Sočković
sockovic@privredni.hr

Do kraja veljače proizvođači i pre-radivači mlijeka bi, slično praksi u Europskoj uniji, trebali dogovoriti način kako se formira otkupna cijena mlijeka. Tako je dogovoren na prošlotjednom sastanku predstavnika dviju strana u Ministarstvu poljoprivrede, kaže pomoćnica

Goran Stanz/PKSEL

Ministarstvo je obećalo uložiti značajna sredstva u prezentaciju oznake Mlijeko s hrvatskih farmi

ministra poljoprivrede Vesna Gantner Kuterovac. "Definiran je način formiranja cijene mlijeka i smjernice sektoru proizvodnje i prerade mlijeka.

S obzirom na obećanja prerađivača da će otkupiti sve mlijeko, smatram da su prosvjeti proizvođača neopravdani", istaknula je Vesna Gantner Kuterovac.

Podsjetimo, prerađivači su najavili otkup svih trenutačnih viškova na tržištu koji se kreću na razini ukupne mjesecne proizvodnje, dok su proizvođači najavili kako će debllokirati mljkare.

Prosvjede proizvođača izazvale su odluke mljkara kako će smanjiti otkupnu cijenu mlijeka za 50 lipa po litri. Prosječna cijena otkupljene litre u siječnju je iznosila 2,66 kuna, a od veljače bi trebala biti 2,16 kuna. Prema procjenama proizvođača, troškovi proizvodnje svake litre mlijeka u Hrvatskoj iznose 4,09 kuna, a ona uključuje veterinarske uslu-

ge, plavi dizel, poljoprivredno zemljište, kredite, stočnu hranu...

Potrebna potpora i potrošača

U resornom ministarstvu najavili su praćenje stanja na tržištu mlijeka, no dodaju kako podršku proizvođačima mlijeka i mljekarama mogu dati jedino hrvatski potrošači.

Ministarstvo je obećalo uložiti značajna sred-

sta u prezentaciju oznake *Mlijeko s hrvatskih farmi*, kako bi se podigla svijest kupaca te potaknula potrošnja domaćeg mlijeka. Iza ove oznake stoji sustav kontrole higijene (HACCP) i sustav kontrole kvalitete, koji jamči da mlijeko doista potječe s naših domaćih farmi, da se nalazi pod kontrolom Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka Hrvatske poljoprivredne agencije, te da zadovoljava sve propisane zahtjeve kakovće i higijenske ispravnosti u skladu s nacionalnom i EU regulativom.

Dogovoren je i nastavak kontakata, a Ministarstvo je obećalo posredovanje i u rješavanju problema proizvođača koji su u dugovima i trebaju reprogram kredita, posrednika za razgovore s komercijalnim bankama i drugih problema. ■

OPG BRANKA MARČETE, VIROVITICA

Otvorena prva farma muznih krava financirana iz IPARD-a

Goran Gazdek

Dan prije prosvjeda mljkara u Zagrebu i Bjelovaru, na Obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu Branka Marčete u Novom Antunovcu kod Virovitice otvorena je nova farma muznih krava, prva u Hrvatskoj sufinancirana novcem pretpri-stupnog fonda EU IPARD. Prostire se na približno 600 četvornih metara, ima modernu tehnologiju izmuzišta, laktograf, rešetka-ste podove i lagune ispod farme u što je uloženo četiri milijuna kuna, od ko-

jih je 1,1 milijun kuna iz IPARD-a. Namjenski novac iz IPARD-a iskorišten je za izgradnju objekta za držanje krava, strojeve za mužnju, postrojenje za hlađenje i skladištenje mlijeka unutar prostora farme, kao i za specijaliziranu opremu za transport gnoja. Projekt je izrađen uz pomoć VIDA-e, razvojne agencije Virovitičko-podravske županije, jer zahtijeva sin-kronizaciju s institucijama i praćenje svih propisa. Nakon izrade dokumentacije i izgradnje farme, predstavnici IPARD-a u tri su faze kontrolirali investicije i tek nakon što su svi

Ili uspjeh ili vraćanje novca

Odluku o ulaganju u farmu, u vrijeme kada mnogi odustaju od proizvodnje mlijeka, obitelj Marčeta donijela je prije nekoliko godina kada je stanje

u hrvatskom mljkarstvu bilo znatno bolje. "Nastavili se trend rasta troškova

S kvalitetnim i preciznim projektom isplati se kandidirati i čekati odobrenje, kaže Marčeta

i repromaterijala, u skoroj budućnosti doći će do izumiranja farmi jer se mljkarima danas već ne isplati proizvoditi po postojećim cijenama na tržištu. Na bazi 60 krava mlijeko bi

trebalo biti 4,09 kuna da bi se poslovalo s nulom", objašnjava Marčeta.

Na farmi je 56 muznih krava koje daju 1000 do 1200 litara mlijeka dnevno. Sami proizvode hranu za stoku na 37 hektara zemlje, što u vlasništvu, što u zakupu, ali su im potrebe

bar trostruko veće. Kroz IPARD je od 2007. do 2013. osigurano 200 milijuna eura za poljoprivredu, a nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju mogućnost će biti još veće. Ove godine se iz tog programa financira izgradnja još dviju farmi muznih krava, a još nekoliko ih je u obradi. Novac iz IPARD-a je bespovratan ukoliko farma kroz pet godina posluje pozitivno. Branko Marčeta, međutim, izražava bojanjan da bi zbog niske cijene mlijeka koju nude mljkare farma mogla negativno poslovati - zbog čega će morati vraćati novac. ■

za 15 dana
bit će predstavljen Uljanikov privatizacijski plan

*vijesti

Održana izložba Histria 2012.

U organizaciji Hrvatske gospodarske komore-Županijske komore Pula u Puli je nedavno održana 19. gospodarska izložba hrane, pića i ugostiteljske opreme Histria 2012., na kojoj je svoje proizvode predstavilo 200 izlagača iz gotovo cijele Hrvatske. Ovogodišnja je izložba bila prodajnog karaktera, a prodavali su se proizvodi koji su na tržištu oko godinu dana i prvi put su predstavljeni upravo na toj izložbi ili se uopće prvi put prodaju. Način izložbe bio je na proizvodima koji su nositelji znakova Eko proizvod, Hrvatska kvaliteta, Izvorno hrvatsko i Otočni proizvod.

PRIVATIZACIJA BRODOGRADILIŠTA

Hrvatska brodogradnja će opстати

Svi škverovi, osim Uljanika, čekaju ožujak do kada će samoborski DIV i Jadranška ulaganja Danka Končara dovršiti dubinsko snimanje njihova poslovanja

Hrvatska brodogradnja će bez sumnje opstatiti, poručio je prošli tjedan prvi potpredsjednik Vlade i ministar gospodarstva Radimir Čačić, nakon što je sa sindikalnim predstvincima razgovarao o procesu privatizacije velikih hrvatskih brodogradilišta.

Na sastanku su sudjelovali sindikalci iz Uljanika, Brodosplita, 3. maja, Brodotrogira i Kraljevice. U razgovorima je istaknuto da se u najboljoj poziciji nalazi pulski Uljanik

čiji će privatizacijski plan biti za 15 dana predstavljen Vladu. Uljanik ima zadovoljavajuće poslovne rezultate, a u postup-

Sindikati su dobili jamstva da je brodogradnja za Vladu neupitna djelatnost

ku njegove privatizacije sudjelovat će Uprava, zatim radnici kroz program radničkog dioničarstva (ESOP) te Vlada. Plan je

da se dokapitalizacijom provede promjena vlasničke strukture i dodatno ojača poslovna pozicija tvrtke.

Ostala brodogradilišta moraju čekati ožujak do kada će ponudači na natječaju, samoborski DIV i Jadranška ulaganja Danka Končara, dovršiti dubinsko snimanje poslovanja. Čačić je njihove ponude ocijenio korektnima. Nakon što završe pregled poslovanja i daju svoje konačne ponude, Vlada će ponovo razgovarati sa sindikatima.

Nema stečaja ili likvidacije

Čak i ako se sa sudionicima natječaja na kraju ne postigne dogovor koji bi zadovoljio sve strane, brodogradilišta neće ići u stečaj i likvidaciju, naglasio je Čačić. Objasnio je da Vlada priprema model nastavka njihova poslovanja na tržišnim osnovama. U tom scenariju možda neće biti mjesta za sve sadašnje zaposlenike, ali višak će se zbrinuti otpremninama i prekvalifikacijom. Čačić kaže da se za brodograditelje mogu pronaći nove

tržišne niše poput gradnje vjetroelektrana i drugih poslova u sektoru teške metalne industrije.

Ozren Matijašević, predsjednik Hrvatske udruge sindikata, izrazio je zadovoljstvo sadržajem sastanka. Sindikati su dobili jamstva da je brodogradnja za Vladu neupitna djelatnost i da će sve biti učinjeno da se brodogradnja sačuva. U kojem opsegu će to biti, ovisit će o dalnjem postupku i umještosti zainteresiranih strana, rekao je Matijašević. (I.V.) ■

SJEDNICA GSV-a

Sindikati načelno podržali otpuštanje 5000 ljudi

Strukturne reforme, smanjenje cijene rada i parafiskalnih nameta, kao i povećanje konkurentnosti put su do većeg zapošljavanja

Sindikati i Hrvatska udruga poslodavaca podržali su na prošlotjednoj sjednici Gospodarskog socijalnog vijeća Vladine makroekonomiske ciljeve proračuna za ovu godinu. Sindikati su se načelno složili i s otpuštanjem 5000 radnika u javnom sektoru. Riječ je uglavnom o osobama s ugovorima o radu na određeno vrijeme ili o djelu. Otpuštanjem, ali i ukidanjem prekovremenih sati, rezanjem posebnih dodata-

ka na plaću te dijela materijalnih troškova, Vlada planira uštedjeti oko dvije milijarde kuna. Sindika-

Otpuštale bi se osobe s ugovorima o radu na određeno vrijeme ili o djelu

ti su upozorili da se otpuštanja ne smiju provoditi "sistomom sjekire", a ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mesić rekao je kako će upra-

ve javnih poduzeća otakaze dogovarati sa svojim sindikatima. Mesić je uvjeren kako zbog otkaza neće pasti usluga u javnom sektoru.

Predsjednik HUP-a Ivan Ergović kazao je kako Hrvatska mora promjeniti ekonomski model, a to se, smatra on, ne može napraviti kroz je-

Hrvatska pošta prodala 222.514 knjiga

U poštanskim uredima Hrvatske pošte lani je prodano 222.514 knjiga što je uspjeh kakvim se ne mogu pohvaliti ni mnoge knjižare. Najnoviji hit-naslovi, prisutnost u svim manjim mjestima, većim gradovima te na otocima, kao i ponuda knjiga po pristupačnim cijenama svakome su ljubitelju različitih književnih žanrova veselje. U ovoj godini Hrvatska pošta obogaćuje maloprodajni assortiman stotinama novih naslova koje odbire u suradnji s izdavačima, prateći trendove tržišta i ukus čitatelja.

Tvrtka Pavletić u Las Vegasu

Na jednom od najvećih svjetskih sajmova namještaja, kućnog dekora i industrije darova, World Market Centeru u Las Vegasu, sudjelovala je i hrvatska tvrtka Pavletić. Na sajmu je sudjelovalo više od 1500 svjetskih proizvođača namještaja i kućnog dekora, a tvrtka Pavletić bila je jedina predstavnica iz Hrvatske.

(sa 1500 na 1275 kn) **(sa 0,0056% na 0,005%)**

smanjena članarina za srednje tvrtke smanjen doprinos za članice HGK-a

SKUPŠTINA HGK-a

Bude li investicijskog vala, bit će i gospodarskog rasta

Novim smanjenjem doprinosa i članarina HGK je rasteretio gospodarstvo za još 25 milijuna kuna. Od početka recesije je ukupno rasterećenje po osnovi davanja HGK-u premašilo 80 milijuna kuna

Drago Živković
zivkovic@privredni.hr

U ovoj godini Hrvatska gospodarska komora predviđa gospodarski rast od 0,4 posto, rečeno je na prvoj konstituirajućoj sjednici novog sastava Skupštine HGK-a. No, prema riječima direktorice **Centra za makroekonomske analize Jasne Belošević Matić**, i taj minimalni rast zapravo znači stagnaciju, a ako Vlada ne uspije pokrenuti novi investicijski ciklus, slijedi nam još jedna godina recesije. Čak i u slučaju da se ostvari prognozirani rast, to je zapravo premašlo za pravi oporavak, pa se takav razvoj događaja može smatrati stagnacijom, ocijenila je ona. Hrvatske su slabosti niska konkurentnost i dugogodišnja neadekvatna politika razvoja, a te je probleme sada teže rješavati u vrijeme recesije, nego što je to bilo u vrijeme konjunkture, upozorila je. Pohvalila je proračunsku politiku Vlade i pla-

nove smanjenja proračunskog deficitia, te istaknula da ukupna razina javnog duga Hrvatske nije visoka (43,9 posto BDP-a), ali zabrinjava njegova struktura i trend rasta.

Konkurenca iz Srbije
Nadan Vidošević, predsjednik HGK, ocijenio je početak konkretnih razgovora između Vlade i Hrvatske narodne banke dobrim nagonjajem, ali smatra da se u te razgovore treba

uključiti i sudstvo, kako bi se stvorila nova sudска praksa i sprječile buduće presude po kojima bi država plaćala odštete za teške odluke koje sada mora donijeti. Podsetio je i na važnost priprema za ulazak Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije. Zbog specifičnog sporazuma koji Srbija ima s EU-om, od 1. srpnja 2013. na hrvatskom će se tržištu pojaviti dio najkonkurentnije proizvodnje iz Srbije,

Ukupni javni dug Hrvatske nije visok, ali zabrinjava njegova struktura i trend rasta

rekao je Vidošević. Upozorio je da se trebamo čuvati grčkog ili talijanskog scenarija, jer su te zemlje sada praktično pod prisilnom upravom Bruxellesa. "U Hrvatskoj 2,5 milijuna ljudi prima plaću ili mirovinu od države. Ta veći-

Manji doprinosi i članarine

Skupština HGK-a prihvatala je smanjenje članarine i doprinosa za svoje članice za oko 15 posto. Male tvrtke ubuduće će plaćati članarinu 50 kuna umjesto 55, srednje tvrtke 1275 (dosad 1500), a velike 4675 umjesto 5500 kuna. Doprinos je smanjen sa 0,0056 posto na 0,005 posto ukupnih prihoda tvrtke članice. Rebalansom finansijskog plana HGK-a u ovoj godini planirani prihodi od 208 milijuna kuna, dok je prošle godine ostvaren prihod od 262,9 milijuna kuna. Rashodi su lani iznosili 248,7 milijuna kuna, pa je višak od 14,2 milijuna kuna prenesen u ovu godinu. Ukupna aktiva HGK-a iznosi 353,3 milijuna kuna.

na moralu bi se žrtvovati da bi ih manjina, koju čini realno gospodarstvo, mogla prehraniti", rekao je Vidošević.

Većina zadovoljna

Novim smanjenjem doprinosa i članarina, koji je Skupština jednoglasno prihvatala, HGK je rasteretio gospodarstvo za oko 25 milijuna kuna, a od početka recesije, uključujući prethodna smanjenja doprinosa, za preko 80 milijuna kuna (11 milijuna eura). Vidošević je ponovio da HGK štedi na svakom koraku, te da su plaće zaposlenih, prema stručnoj spremi, oko

IZLOŽBA U POVODU 160 GODINA HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE

Povijest u arhivskim zapisima

U prostoru Centra za dizajn Hrvatske gospodarske komore otvorena je izložba povodom proslave 160. obljetnice rada HGK-a. Izložene su publikacije iz fundusa arhive Središnjice i županijskih komora HGK-a koje obuhvaćaju razdoblje od 1852. godine do danas.

Doprinos Komore je značajan dan u hrvatskoj povijesti jer je tada prvi put upotrijebljen termin 'hrvatski' u imenovanju javne institucije", istaknuo je. "Danas je Komora ustrojena na suvremenim organizacijskim principima što joj omogućuje da učinkovito pridonosi gos-

podarskom razvoju. Više od dvije trećine zaposlenika ima visoku stručnu spremu što je respektabilan kreativni potencijal. U zadnje vrijeme je o radu HGK-a bilo i određenih rasprava, ali je nepobitna činjenica da su brojne komorske inicijative, pogotovo u prošlim petnae-

stak godina, prihvaćene te su znatno pripomogle ne samo ekonomskom već i društvenom razvoju", zaključuje Vidošević.

Među brojnim publikacijama HGK-a koje se mogu vidjeti na izložbi nalazi se i niz vrijednih rariteta. (K.S.) ■

(42 mlrd kn
dosegla nelikvidnost

SJEDNICA HRVATSKE VLADE

Tko brzo plati zaostali porez, oprštaju mu se kamate

Dužnika koji mogu odmah posegnuti u blagajnu i podmiriti dug nema mnogo pa će svima dati mogućnost da svoje porezne dugove reprogramiraju na rok od 36 mjeseci

Igor Vukić
vukic@privredni.hr

Poreznim dužnicima koji u roku od 30 dana plate zaostali porez za prošlu godinu, bit će oproštene nagomilane kamate, najavio je prošli tjedan **ministar finacija Slavko Linić**. Vlada je predložila da se zakon o takvoj isplati poreznih obveza donese u hitnom postupku.

No ministri su svjesni da dužnika koji mogu odmah posegnuti u blagajnu i podmiriti dug nema mnogo pa će svima dati mogućnost da svoje porezne dugove reprogramiraju na rok od 36 mjeseci

Tvrte koje ne budu mogle plaćati svoje obveze država će slati u blokadu, a zatim u stečaj i likvidaciju

ci. Sličan model imala je i vlada Jadranke Kosor.

Stanje je kritično, rekao je ministar Linić, jer je nelikvidnost dosegurna 42 milijarde kuna. Stoga ta mjera treba omogućiti tvrtkama koje su zapale u teškoće da prežive neko vrijeme i reformiraju se u skladu s tržišnim prilikama. Nakon toga više neće biti popusta. Sve tvrtke koje ne budu mogle plaćati svoje obveze država će slati u blokadu, a zatim, kad se ispune zakonski uvjeti, u stečaj i likvidaciju. Linić zaključuje da država mora omogućiti jednakе uvjete na tržištu:

oni koji se bore i uspijevaju platiti svoje obveze ne smiju biti u lošijem položaju od kroničnih dužnika.

Smanjenje neporeznih davanja

Prvi potpredsjednik Vlade i ministar gospodarstva Radimir Čačić dodao je da ulazak neke tvrtke u reprogram porenog duga znači da ta tvrtka praktično prestaje biti "porezni dužnik". To znači da se može prijavljivati na javne natječaje i zbog obročne otplate duga ne može biti eliminirana u natječajnim postupcima. Zakon o obročnoj otplatni poreznog duga vrijedit će čim se objavi u Narodnim novinama. Tvrte će potom imati 60 dana da podnesu svoje prijave za reguliranje poreznog duga. Vlada je u zakone upisala i najavljeni smanjenje neporeznih davanja. Prema obrazloženju **ministra**

poljoprivrede Tihomira Jakovine, smanjenjem vodnog i šumskog doprinosu za 50 posto poduzeća će ukupno uštedjeti 300 milijuna kuna. U zoni A vodni doprinos iznosit će 26,25 kuna po prostornom metru građevine. U zoni B doprinos će biti 15,75 kuna, a u zoni C 7,90 kuna. Proizvodne građevine plaćat će po prostornom metru 4,70 kuna (zona A), 2,80 kuna (zona B) i 0,95 kuna (u zoni C). Ukipanjem dijela spomeničke rente gospodarstvenici će uštedjeti još 57 milijuna kuna.

Nakon tjeđan dana odgode Vlada je usuglasila prijedlog o tijelu koje će nadzirati investicije u energetici. Umjesto agencije, kako je prvo bilo predloženo, osnovat će se centar za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicija. Zadatak će mu biti koordi-

nacija investicijskih planova, ali još više nadzor nad realizacijom ulaganja u tom sektoru. U Vladi se, naime, smatra da nadzor nad javnim poduzećima preko uprava i nadzornih odbora nije dovoljan za brzo i efikasno upravljanje energetskim investicijama. Izravno izvještavanje i mogućnost da se reagira kad nastanu zahtjevi veoma je važno u ovo krizno doba. Prema Čačićevim riječima, osnivanje tog centra omogućit će ulagačku sinergiju i na vrijeme sprječiti moguće neisplativne investicije. "Ulaganje u energetiku dugoročno će biti jedna od glavnih hrvatskih poluga razvoja", rekao je.

Inače, Hrvatski sabor je prošloga petka podržao Vladin prijedlog o povećanju PDV-a na 25 posto, kao i ostale predložene izmjene poreznih zakona. ■

JAVNI OVRŠITELJI JOŠ NE RADE

LJUDSKO LICE NAPLATE DUGA?

Služba javnih ovršitelja dokinut će trenutačnu praksu, po kojoj postupci traju i 10 i više godina, pri čemu ovršenici nemaju mogućnost dogovora o otplati duga, a ovrhe se provode i nad zaštićenim dijelom dohotka, kaže javna ovršiteljica **Dijana Butigan Granić**.

zbog kamatnih opterećenja i ostalih troškova.

"Na ovaj način odgodili smo početak efikasnijeg i jeftinijeg provođenja postupaka ovrhe u Hrvatskoj. Javni ovršitelji će upravo suprotno slici koju namjerno prezentiraju pojedini mediji, procesu pri nudne naplate duga dati ljudsko lice, omogućujući aktivnu suradnju i dogovor vjerovnika i dužnika kako bi se postiglo što bolje rješenje za obje strane. Djelovanjem javnih ovršitelja osigurat će se transparentnost u realizaciji ovrhe – znat će se tko se, kako i u kojem iznosu naplatio u procesu", zaključuje javni ovršitelj Igor Buruš. (K.S.) ■

POLOŽAJ ŽENA NA TRŽIŠTU RADA

Obrazovanje ne štiti žene od nezaposlenosti

Gotovo 41 posto prijavljenih nezaposlenih žena imalo je bar četiri godine srednjoškolskog, višeg ili visokog obrazovanja, dok se taj broj kod muškaraca kretao oko 30 posto. Stoviše, najveći je porast nezaposlenosti u zadnje dvije godine zabilježen kod žena s višim i visokim obrazovanjem, navodi se u analizi o položaju žena, predstavljenoj prošli tjeđan u okviru završne konferencije projekta *Žene na tržištu rada*. Taj je projekt Hrvatski za-

vod za zapošljavanje proveo u suradnji s WYG International Ltd., u okviru IV. komponente IPA programa *Razvoj ljudskih potencijala*. Cilj projekta, teškog tri milijuna eura, je povećanje zapošljivosti osjetljivih skupina žena (starije od 40 godina, dugotrajno nezaposlene, Romkinje te žene iz ruralnih područja) kao i pomoć pri ponovnom ulasku na tržište rada. Kako je rečeno na konferenciji u Zagrebu, provedena evaluacija dosadašnjih mjera te edukacija onih koji mogu pridonijeti bržem zapošljavanju (HZZ, centri za socijalnu skrb, ministarstva, agencije, nevladine udruge), dobra su podloga za osmišljavanje novih mjera aktivne politike zapošljavanja. (J.F.) ■

5 km od Buja
udaljen San Mauro

100% proizvodnje
Energy Plus izvozi

AGROTURIZAM SAN MAURO, MOMJAN

Uspješan spoj tradicije i turizma

Na imanju se nalaze istarska kuća s miniatrpartmanima, restoran, vlastita destilerija i maslinik. Obitelj Sinković želi usavršiti proizvodnju maslinovog ulja

Agratuzizam San Mauro nalazi se na jednom od najviših brda sjeverozapadne Istre, na 350 metara nadmorske visine. Na samo pet kilometara od Buja posjetitelji mogu uživati u ugodnom i jedinstvenom ambijentu obiteljske atmosfere i očuvanoj prirodi što je jedan od značajnih preduvjeta razvitka kvalitetnog ekoturizma. Agroturizam San Mauro vodi **obitelj Sinković**, Libero i supruga Dora te njihovi sinovi Patrik i Sergej. Govoreći o podrijetlu, Libero je istaknuo kako su Sinkovići plemićka obitelj koja se spominje još davne 1656. godine. Oduvijek je njegova obitelj posjedovala zemlju pa su tako i današnjih dana uspješno održali tradiciju proizvodnje grožđa, vina, rakije, ulja, voća i povrća te ostalih ratarskih kulturna. "Tu smo tradiciju uspješno spojili s turističkom ponudom pa naši posjetitelji mogu uživati u bogatoj enogastronomskoj ponudi, u prvom redu istarskim specijalitetima. To su primjerice pršut, sir,

fuži, njoki, ravioli, fritule, kroštule, ali i specijaliteti od istarskog goveda boškarina", rekao je Sinković. Do nedavno su posjetitelji na imanje dolazili i zbog jedinstvene atrakcije - svinje Đekija koji je pro-nalazio tartufe, pio vino i ponašao se kao pravi kućni ljubimac, no nažalost se prije nekoliko mjeseci razbolio i uginuo.

Novi gosti koji traže skupljbu hranu

U sklopu Agroturizma San Mauro nalazi se obnovljena istarska kuća sa 10 miniatrpartmana, a tu je i restoran u kojem su dvije sale s ukupno 50 sjedećih mje-

Kako bi usavršili svoju proizvodnju, pokušat će dobiti sredstva iz europskih prepristupnih fondova

sta. Za ljetne sezone gostima je na raspolaganju i terasa sa 35 sjedećih mjesta. Važno je istaknuti kako se domaći likeri i rakije proi-

zvode u vlastitoj destileriji, a za goste se organiziraju degustacije assortimenta njihovih vina, rakija i ostalih proizvoda. Obitelj Sinković ima i jedan hektar svojih maslinika, pa stoga proizvode i maslinovo ulje i žele se usavršiti u njegovoj proizvodnji.

"Surađujemo i s ostatim domaćinstvima, posebice u razmjeni prehrabnenih proizvoda. Kako bismo usavršili svoju proizvodnju, pokušat ćemo dobiti sredstva iz europskih prepristupnih fondova iako znamo da će to biti teško", rekao je Sinković. Agroturizam San Mauro otvoren je cijele godine i najčešći su gosti stranci, no Sinković naglašava kako se kriza osjeća i kod njih pa više ne troše kao ranijih godina. No, pojavio se jedan drugi segment gostiju, oni koji konzumiraju malo skupljbu hranu. "Zbog njih treba malo viša razina ambijenta što iziskuje i nova ulaganja u naš agroturizam. To se ne odnosi samo na uređenje unutrašnjosti istarske kuće, nego i na okoliš jer gosti žele potpuni doživljaj", zaključio je Sinković. (S.P.) ■

ENERGY PLUS, LUDBREG

Proizvodi za suživot s prirodom

Tvrta je izrazito inovativna, a svi njeni proizvodi i usluge smanjuju emisiju CO₂. Među ostalim, razvili su i pokrenuli domaću proizvodnju LED rasvjetnih tijela

Ludbreška tvrtka Energy Plus bavi se proizvodnjom, prodajom i montažom dijelova i uredaja sustava obnovljivih izvora energije, posebno fotonaponskim solarnim sustavima i vjetrenačama (vjetrogeneratorima) te proizvodnjom LED rasvjetne za vanjske i unutarnje prostore. Poduzeće ima 25 godina isku-

Tvrta je do sada razvila više od 30 hibridnih i fotonaponskih sistema

stva u različitim oblicima proizvodnje srednje i visokoserijskih proizvoda. U proizvodnim halama površine 3700 četvornih metara 84 radnika proizvode za svjetski poznate tvrtke kao što su Vogt-electronic, Siemens, Kathrein, Bosch, Kannegiesser, Hydac, Ducati-energia, Osram, BMW, Rotax Bombardier... "Naša proizvodnja je oduvijek 100 posto izvozna i orijentirana na tržište Europske unije. Tvrta je izrazito inovativna

u traženju novih proizvoda i samoj proizvodnji, a svi proizvodi i usluge koje nudimo smanjuju emisiju CO₂ te su u potpunosti orijentirani na suživot s prirodom", kazala je **Daša Lorencin**, zadužena za marketing u tvrtki.

Milijunske investicije stoje zbog pravilnika

Tvrta je tako, dodala je naša sugovornica, do sada razvila više od 30 hibridnih (kombinacija solara, vjetra i diesel generatora) i fotonaponskih sistema, tj. malih elektrana ili takozvanih malih otočnih sustava koji se koriste тамо gdje nema normalne opskrbe električnom energijom, a i u velikim tvrtkama i ustanovama poput Dalekovoda, ACI marine Žut, T-mobilea, Osnovne škole Bednja... U suradnji s bjelovarskim tvrtkama Data link i IMP Metal produkt razvili su i pokrenuli domaću proizvodnju LED rasvjetnih tijela, a taj njihov energetski učinkovit rasvetu već su ugradile tvrtke poput Podravke, Wienerberger Ilovca, WAM Producta, Šestan-Buscha, Omäge, Gumi-

impexa i Pane. U sklopu tvrtke nalazi se i EE info centar, otvoren u suradnji s UNDP-om i Gradom Ludbregom, u kojem organiziraju edukacijske seminare za djecu i odrasle. Uz nelegalnu konkureniju iz istočnih zemalja koja lažno deklariira svoje proizvode, Daša Lorencin istaknula je još neke probleme na tržištu. "Uvidjamo da je perspektiva energetske učinkovitosti usko povezana s primjenom ESCO modela, a ona je otežana nekim zakonskim ograničenjima. Primjerice, već se dvije godine čeka donošenje pravilnika koji regulira ESCO model, a s tim pravilnikom doslovce čekaju i milijunske investicije", naglasila je. Uz to, kad jedinice lokalne samouprave žele uvesti energetski učinkovitu javnu rasvetu, nailaze na problem jer ne mogu ulaziti u kreditna zaduženja veća od 20 posto svog godišnjeg proračuna. Problem je to što je ulaganje u energetsku učinkovitost izjednačeno klasičnom zaduženju i ne tretira se kao investicija u primjenu mjera energetske učinkovitosti. (J.F.) ■

(15 mil €

investirala Zdenka u zadnje 3 godine

(344 mil kn prihod

poduzetnika u Grubišnom Polju u 2010.

*vijesti

GRAD GRUBIŠNO POLJE

Učetverostručen iznos investicija u dugotrajnu imovinu

Prošle godine sagrađena je Poduzetnička zona 2 u kojoj je prodano svih osam parcela pa su počele pripreme za gradnju nove zone na pet hektara

Goran Gazdek

Poduzetnici u Grubišnom Polju u 2010. godini ostvarili su 344 milijuna kuna prihoda i jedini su u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji poslovali pozitivno. Najveću negativnu razliku između prihoda i rashoda ostvarile su tvrtke u Garešnici, potom u Bjelovaru, Daruvaru i Čazmi. Istdobno, jedino je u Grubišnom Polju zabilježen rast zaposlenosti, a Grad Grubišno Polje u tom je razdoblju učetverostručio iznos investicija u dugotrajnu imovinu.

Na području Grada registrirano je 36 malih i srednjih trgovачkih društava uz 15 koja tamo posluju, a registrirana su u drugim sredinama, dva dionička društva, 74 obrta i 1571 obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, koji zajedno čine poprilično skladnu i zdravu gospodarsku sliku grada.

Jedna od najuspješnijih tvrtki svakako je Zdenka-mlječni proizvodi koja je u zadnje tri godine u razvoju i modernizaciju pogona ukupno investirala 15 milijuna eura. "Jedina smo tvrtka u državi koja je

ostvarila povrat ulaganja iz SAPARD-a, 7,4 milijuna kuna, i IPARD-a, 10,5 milijuna kuna. Tim novcem nabavili smo opremu za poslovanje s mlijekom i mlječnim proizvodima i sada smo u potpunosti spremni za Europsku uniju", kaže **predsjednik Uprave Zdenke Željko Gatjal**.

I novi hektari

Prošle je godine u Grubišnom Polju izgradena Poduzetnička zona 2, vrijedna 5,1 milijun kuna. Ukupna površina poslovne zone je 15,40 hektara, podijeljena je na osam parcela i sve su prodane pa je gradska vlast zatražila i dobila dodatnih pet hektara zemlje u državnom vlasništvu za treću gospodarsku zonu kako bi udovoljila zahtjevima zainteresiranih ulagaca.

Tvrta Energostatik će na dvije parcele izgraditi energanu na šumsku masu od tri megavata u kojoj bi, prema planovima, trebalo raditi 15 radnika, a još 10 bi se zaposlilo na pripremi biomase. Vrijednost ulaganja procijenjena je na 12,5 milijuna eura. Još jednu energanu iste snage vrijednu 10 milijuna

U ožujku kreće gradnja pogona pilane Geo gradnje, prvo gospodarskog objekta u Poduzetničkoj zoni 2

eurom gradila bi tvrtka Entraf, a u njoj bi posao moglo naći 10 radnika. Dvije manje parcele kupila je tvrtka Adax koja se bavi proizvodnjom namještaja za djecu. Gotovo 800.000 eura uložili bi u gradnju pogona za proizvodnju masovnih bukovih elemenata za dječji namještaj na čemu bi radilo 15 radnika. Tvrta Duvi podigla bi pogon za proizvodnju PVC i aluminijuske stolarije vrijedan milijun eura i otvorila 15 radnih mjesta, a tvrtka Geo gradnja gra-

dit će pilanu. Dvije parcele prodane su tvrtki Flagor koja će u Grubišnom Polju proizvoditi čelične sajle. Pokretanje proizvodnje u svim pogonima očekuje se za najviše dvije godine.

Zasluge poduzetnicima

Gradonačelnik Grubišnog Polja Zlatko Maderuh smatra da je veliku ulogu odigralo zalaganje svih gradskih službi i dobro odradeno informiranje, ali najveću zaslugu ipak pripisuje poduzetnicima koji su prepoznali te napore.

"Naš uspjeh je u tome što smo najjeftiniji u Županiji. Svakog poduzetnika koji kreće u novi projekt oslobodimo plaćanja komunalne naknade zbog čega trpi proračun, ali s druge strane stvaramo poduzetničku i pokretačku klimu i gospodarstvo na zdravim osnovama.

K tome, uz pomoć novca iz resornih ministarstava i europskih fondova stimuliramo poduzetnike, a uključeni smo i u projekt *Poduzetnik Bjelovarsko-bilogorske županije* putem kojeg s jedan posto subvencioniramo kamatu na poduzetničke kredite", kaže Maderuh.

Već početkom ožujka kreće gradnja pogona pilane Geo gradnje ukupne vrijednosti 2,5 milijuna kuna, prvo gospodarskog objekta u Poduzetničkoj zoni 2. "Nakon šest mjeseci priprema konačno smo potpisali ugovor. Ostvarili smo i pravo na subvencioniranje kamata u projektu Poduzetnik, dva posto od Županije i jedan posto od Grada. U pogonu, kapaciteta 30 kubika, uslužno ćemo piliti drvnu građu te je proizvoditi za naše potrebe", kaže **direktor Venimir Kudelić**. ■

Zlatko Maderuh,
gradonačelnik

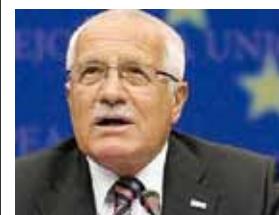

Željko Gatjal, predsjednik Uprave Zdenke

Ina lani ostvarila veću dobit

Ina - Industrija nafte objavila je finansijske rezultate Ina Grupe za prošlu godinu. Ukupni rezultat Ina Grupe pokazuje rast profitabilnosti na razini operativnog poslovanja te na razini neto dobiti. Tako je prošle godine neto dobit dosegnula 1,82 milijuna kuna, što je rast od 854 milijuna kuna u odnosu na 2010. godinu. Poboljšani rezultati uglavnom su posljedica vanjskih faktora poput cijena sirove nafte i povećane prosječne proizvodnje ugljikovodika u segmentu Istraživanje i proizvodnja nafte i plina.

Klaus smatra kako EU koči Češku

Češki predsjednik Vaclav Klaus na češko-turskom poslovnom forumu u Ankari izjavio je kako Evropska unija koči gospodarski razvoj Češke. Iako je poznat kao euroskeptik, Klaus je ipak ponovio kako Češka podržava ulazak Turske u EU. Dodao je kako bi Turska sigurno teško ostvarila dinamičan gospodarski razvoj kada bi većina njenog izvoza isla na tržište EU-a.

(42,3% ispitanika
prati društvene mreže preko mobitela

više od 1,5 mil korisnika
Facebooka u Hrvatskoj

HRVATI I DRUŠTVENE MREŽE

Facebook je zakon

Za Facebook zna 50,6 posto ispitanika, no istraživanje je pokazalo i kako gotovo polovina ispitanika, njih 47,5 posto, nikada nije čulo ni za jednu društvenu mrežu

Internetska društvena mreža Facebook najpopularnija je u Hrvatskoj, a za nju zna 50,6 posto ispitanih hrvatskih građana, pokazalo je istraživanje magazina *Ja Trgovac* i agencije Hendal. Istraživanje je provedeno tijekom siječnja na uzorku od 400 građana starijih od 15 godina, metodom slučajnog odabira kućanstava i ispitanika unutar pojedinog kućanstva. Sudeći prema rezultatima tog istraživanja, za Facebook zna 50,6 posto ispitanika, slijedi Twitter sa 30 posto, te relativno nova mreža Google+ za koju zna 10,3 posto ispitanih građana. No, istraživanje je donijelo i negativno iznenadenje jer je gotovo polovina ispitanika, njih 47,5 posto, odgovorila kako nikada nije čula ni za jednu društvenu mrežu.

Promatrajući aktivno korištenje društvenih mreža, Facebook drastično odskače od svih ostalih i koristi ga 28,4 posto anketiranih građana. Nakon toga slijedi Google+ koji koristi 3,2 posto ispitanika te Twitter koji koristi 2,2 posto ispitanika. U istraživanju je postavljeno pitanje i koliko se često koriste društvene mreže, pa se može zaključiti kako su one postale sastavni dio naših života jer ih svakodnevno koristi više od polovine anketiranih (51,4 posto). Redovito, ali ne baš svakodnevno upotrebljava ih 19,8 posto korisnika. Društvene mreže rijetko koristi 25,1 posto ispitanih, a kao prime podsjetnik, tj. poziv koristi ih njih 3,7 posto.

S prijateljima preko mreže

Iz svega spomenutog može se zaključiti kako društvene mreže ispunjavaju svoju funkciju jer ih najveći broj sudionika anketi, njih 73 posto, koristi upravo za dopisivanje s prijateljima. No, za što se zapravo koriste društvene

ne mreže? Praćenje objava i aktivnosti svojih prijatelja navodi 26,7 posto ispitanih, za povezivanje društvene mreže koristi ih 20,7 posto, a nešto manji postotak, 19,7 posto,

Društvene mreže svakodnevno koristi 51,4 posto ispitanika

upravo tim kanalom prati objave i vijesti s internetskih portala. Najmanje se pak društvene mreže koriste za igru, što je kao svoj odgovor navelo 3,9 posto ispitanika.

Kao zanimljivost može se istaknuti činjenica da su mobilni (pametni) telefoni uzeli značajan udio u tom obliku društvene komunikacije. Tako čak 42,3 posto ispitanika prati društvene mreže putem svojih mobitela, dok preostalih 57,7 posto to još uvijek ne čini. (S. P.) ■

DAVOR RUNJE, DIREKTOR AGENCIJE DRAP I JEDAN

Društveni meza dobivanje

Društveni mediji su vrlo brz i jeftin način da se za najboljim kanalom privlačenja ciljnih skupina, a uj

Andrea Šalinović

Hrvatska udružna stručnjaka za komunikaciju na društvenim mrežama (DRMA) osnovana je prošlog tjedna, čime je relativno mlada profesija *community managementa* dobila tijelo koje će radići na regulaciji struke, što je i svojevrsno priznanje da je riječ o "pravom" zanimanju - što mu neki osporavaju. Kako je struka još relativno mlada, potrebno je uvesti profesionalne standarde za što će se DRMA zalagati. Jedan od glavnih ciljeva bit će i uvođenje nagrade, kako bi kreatori dobrih kampanja dobili priznanje struke za svoj rad. Certificirani tečajevi pridonijet će kvaliteti usluge te klijentima olakšati izbor, a potrebno je uvesti i kriterije što se tiče cijena. Klijenti su sada prilično zbumjeni jer im se nude usluge s velikim razlikama u cijeni, ali i u kvaliteti, naglašava **Davor Runje, direktor agencije DRAP i jedan od osnivača DRMA-e**. Agencija DRAP jedna je od vodećih u Hrvatskoj te su autori nekih od najuspješnijih kampanja na društvenim mrežama, a Runje je za *Privredni vjesnik* objasnio važnost društvenih medija i razloge zašto danas svaki poslovni subjekt u njima mora biti prisutan.

Zašto bi neki poslovni subjekt trebao imati profile na društvenim mrežama?

- Masovni brendovi trebaju ići u masovne medije. Društveni mediji su jako dobra platforma dobivanja povratnih informacija. Mogu se dobiti neke informacije koje tvrtka možda nikada ne bi dobila na neki drugi način. Društvene mreže je dobro koristiti kao indikator onog što ne valja u poslu. Community manager bi stoga trebao upravi prenijeti ko-

mentare koji se pojave na nekoj društvenoj mreži.

Je li bolje angažirati agenciju ili in house community managera?

- Zavisi od veličine same tvrtke. Za veće tvrtke bilo bi bolje zaposlitи in house community managera koji onda živi taj brend i puno bolje reagira u nekim situacijama. Trebala bi ipak postojati neka tehnička podrška agencija za aplikacije, dizajn i ostale

(oko 200.000
lažnih Facebook profila

(oko 150.000 profila
ima LinkedIn

OD OSNIVAČA DRMA-e

diji su jako dobra platforma povratnih informacija

nešto pročuje. Niti jedan poslovni subjekt ih ne bi smio izbjegavati. Facebook se pokazao edno i najjeftinijim

Društveni mediji u brojkama

Prema zadnjim podacima koje imamo, u Hrvatskoj postoji više od milijun i pol korisnika Facebooka od čega je, prema našim procjenama, oko 200.000 lažnih profila. LinkedIn ima oko 150.000 profila, Twitter 20.000, a Foresquare oko 6500, od čega je gotovo polovina iz Zagreba. Svaka od tih mreža ima svoje posebnosti. Facebook je zamišljen kao povezivanje s prijateljima, LinkedIn je tu kako bismo ostali u vezi s ljudima iz poslovnog svijeta, a odlično je mjesto i za traženje posla kao i za traže-

nje kadrova. Twitter je jako brz i na njemu se puno toga događa u kratkom vremenu, a Foresquare je geolokacijska mreža kako zgodna, recimo, za turiste jer pomoću nje mogu naći restorane, hotele i slično. Google + ne može konkurrirati Facebooku u društvenoj komponenti, ali ima jak adut u rukavu jer brendove koji su na toj mreži bolje pozicionira prilikom pretrage na Google tražilici, a tvrtkama vrlo često posao ovisi o tome koliko su visoko među rezultatima na tražilici.

nici, no nisu brojevi jedini način mjerjenja te interakcije, jer se može staviti nekakav kontroverzan status, koji će biti komentiran samo zato što nekome ide na živce. Isto tako nije toliko bitan broj fanova na stranici, nego način kako ste ih privukli. Neke stranice "kupuju" fanove raznim nagradnim igrama, potpuno nesvesni činjenice da postoji mašina dobitnika nagradnih igara od kojih svaki ima nekoliko tisuća lažnih profila. Brojevi su sigurno potrebni da biste mogli imati nekakvu konverzaciju, no nisu jedino mjerilo. Bitno je imati kvalitetnu raspravu s ljudima koja nije uvijek pozitivna, ali će ostati u njihovoj svijesti. Najbolji rezultati koje smo imali nisu da brend razgovara direktno s potrošačima, nego da potrošači razgovaraju međusobno preko stranice brenda. Bitno se postaviti kao medij koji povezuje ljudе. Na Facebooku je lakše privući fanove, ali ih je puno teže zadržati,

ti, a to znaju samo dobri community manageri.

Koji su najuspješniji hrvatski brendovi na Facebooku i koji je primjer dobre kampanje?

Jedan od osnovnih zadataka je i stvaranje emocionalne veze korisnika s brendom, što nije nimalo lako

lima ne bi nikako smjeli naći u istoj rečenici. Jedna od najuspješnijih kampanja na Facebooku je bilo Životinjsko carstvo za Kraš i Tomatovi Ante i Darinka.

Zašto kod oglašavanja odabratiti društvene mreže, osobito Facebook za koji ste rekli da je najzastupljenija mreža?

- Društveni mediji su jako brz i jeftin način da se za nešto pročuje. Niti jedan poslovni subjekt ih ne bi smio izbjegavati. Kod svake kampanje bitno je odrediti ciljnu skupinu kojoj se obraćamo i koju želimo privući, a Facebook se u tome pokazao najuspješniji, jer daje veoma precizne mogućnosti targetiranja prema različitim interesima, a jednom kada ste tu ciljnu skupinu privukli na svoju stranicu, onda možete s njom i uspješno komunicirati. Prema našim iskustvima, targetiranje na Facebooku je dvostruko učinkovitije nego putem nekih drugih kanala, a cjelogovno je najpovoljnije. ■

kreativne zadatke. Neke manje tvrtke koje si ne mogu priuštiti osobu koja će se baviti samo društvenim mrežama mogu raditi outsourcing s agencijama. Oni skroz mali koji nemaju novca ni za to, a većinom se tu radi o različitim obrtima, mogu to kvalitetno raditi i sami, a zapravo su i najupućeniji u posebnosti svojega posla.

Koji je osnovni posao community managera?

- Neki misle da se posao sastoji od pisanja statusa, što je djelomično točno jer se i za to treba dobro pripremiti, pratiti teme vezane za to područje, istraživati, biti jako dobro upućen u tematu jer se kredibilitet jako brzo gubi, tako da posao uopće nije lagan. Jedan od osnovnih zadataka je i stvaranje emocionalne veze korisnika s brendom, što nije nimalo lako. Za to treba imati i talenta i

iskustva, što se u konačnici vidi na rezultatima.

Što čini jednu dobru kampanju u društvenim medijima i kako se mjeri rezultati?

- Jako je bitno postaviti ciljeve kampanje, je li cilj povećanje prodaje, svjesnost o brendu ili nešto drugo te naći način da se to izmjeri. Najbolje je kada se mogu vidjeti finansijski rezultati. Može rasti i interakcija na stra-

- Najveći brend na Facebooku trenutačno je časopis OK. Ipak, treba razlikovati neke kategorije koje bih ja podijelio na medije, brendove i poznate osobe. Te skupine se ne bi trebale usporedavati jer će neki pjevač puno brže skupiti fanove nego neki brend, dok mediji mogu sakupiti fanove u nekom drugom medijskom prostoru koji imaju. Na primer Konzum, 24 sata i Severina se u tim mjeri-

(16,5 mil m³ plina

prosječna dnevna potrošnja tijekom prvog vala hladnoće

(5,5 mil m³ ili 50%

više od prosječne dnevne potrošnje u siječnju

PLINSKI SKLADIŠNI KAPACITETI

EUROPA GRADI, MI ISTRAŽUJEMO

Sigurnost opskrbe plinom osigurava se dovoljnom proizvodnjom, uvozom, razvojem sustava te odgovarajućim skladišnim kapacitetima

Boris Odorčić
odorcic@privredni.hr

Osim niskih temperatura, tijekom veljače oboreni su i rekordi u dnevnoj potrošnji plina u Hrvatskoj. Tako je, primjerice, za vrijeme prvog vala hladnoće prosječna dnevna potrošnja iznosila 16,5 milijuna prostornih metara plina.

Davorka Tancer, direktorica Inine tvrtke Prirodni plin čija je osnovna djelatnost dobarva i prodaja tog energenta, kaže nam kako je to osjetno više nego prijašnjih godina. "Ilustracije radi, to je čak 5,5 milijuna prostornih metara ili 50 posto više nego što je bila prosječna dnevna potrošnja plina u siječnju", ističe ona.

Niske temperature uzrokovale su kratkotrajne tehničke poteškoće na plinskim poljima u sjevernom Jadranu te je proizvodnja bila privremeno smanjena. Stoga je Prirodni plin osigurao dodatne količine plina

kroz interkonektor između Hrvatske i Mađarske, tako da bojazni od nestase nema. "Interkonektor s mađarskim transportnim sustavom zaista ima velike kapacitete i potrebno je samo na vrijeme ugovoriti uvoz i na taj način osigurati redovitu opskrbu", objašnjava Davorka Tancer dodajući kako je zbog poteškoće na platformi velikim kupcima kao što su HEP, Raffinerija nafte Rijeka i Petrokemija bila smanjena isporuka, ali omogućen normalan proizvodni proces. Isporuka plina velikim industrijskim potrošačima smanjena je kako bi se osigurala nesmetana opskrba zaštićenih kupaca kao što su kućanstva, bolnice, vrtići i ostale javne ustanove.

Odgoda na neodređeno

Valja naglasiti kako je Prirodni plin još tijekom ljeta uskladišto koliko je dopušteno plina u jednom domaćem skladištu u Okolima. Jer, sigurnost

opskrbe plinom osigurava se dovoljnom proizvodnjom, uvozom, razvojem plinskog sustava, ali i odgovarajućim skladišnim kapacitetima. Stoga se u Europi gradi ili priprema graditi gotovo dvostruko više skladišnih kapaciteta za plin nego što ih trenutačno ima. Zanimljivo je, međutim, kako je Hrvatska vjerojatno jedina zemlja u Europi koja u posljednjih 25 godina nije sagradila nijedno novo podzemno skladište plina premda sve analize pokazuju da će u Europi, pa tako i u Hrvatskoj, doći do pada proizvodnje plina

te većoj ovisnosti o uvoznom plinu.

Postojeće skladište u Okolima, čiji je radni obujam 553 milijuna prostornih metara plina i koji je sagrađeno prije četvrt stoljeća, ima ograničene izlazne kapacitete te je

Ne izgradi li se hitno novo podzemno skladište plina, nitko ne može jamčiti bezbrižne zime, kaže Dragica Krpan

predviđena je izgradnja vršnog skladišta u Grubišnom Polju.

Dragica Krpan, direktorica tvrtke Podzemno skladište plina (PSP), ističe kako je projekt izgradnje skladišta u Grubišnom Polju u planu razvoja društva PSP koje je odobrilo Ministarstvo gospodarstva. "Međutim, unatoč svim zahtjevima i naporima da se što prije raspiše natječaj za koncesiju kako bi se počelo graditi skladište koje je, kako se u početku planiralo, trebalo biti završeno do 2013. godine, cijeli projekt je odgodjen na neodređeno vrijeme", napominje Krpan.

nisu potrebna jer je utvrđeno da je lokalitet u Grubišnom Polju u cijelosti istražen i da nema razloga da se ponovno istražuje. "Sada imamo odobrenje za dodatno istraživanje koje može trajati do 2014. godine, i u što je potrebno uložiti znatna sredstva. U ovoj situaciji nismo sigurni kako će PSP nakon raspisivanja natječaja dobiti koncesiju za izgradnju skladišta", kaže.

Dogradnja postojećeg skladišta u Okolima, pak, ima granice ekonomске opravdanosti. Njome se tehnološki nedostaci mogu tek djelomično ublažiti, i to zbog geoloških svojstava iscrpljenih plinskih ležišta u kojima se plin trenutačno skladišti. Stoga, smatra Dragica Krpan, ne izgradi li se hitno novo podzemno skladište plina, nitko ne može jamčiti bezbrižne zime bez obzira na interventni uvoz i spremnost da u tom slučaju plin platimo po znatno višim cijenama. ■

njega nemoguće osigurati dovoljne količine tog energenta tijekom duljeg hladnog razdoblja kada je povećana potrošnja. Zbog toga se razmišlja o izgradnji vršnog skladišta plina koje bi pokrilo potrebe za vrijeme oštре zime. A nakon višegodišnjih istraživanja geoloških karakteristika pojedinih lokaliteta

11 tvrtki

Iani nagrađeno Zlatnim indeksom

15. ožujka ističe rok

za prijave tvrtki

STUDENTI NAGRAĐUJU PODUZEĆA

Tvrtke žele osvojiti Zlatni indeks

U tijeku je natječaj za prijavu poduzeća za nagradu Zlatni indeks 2011.

Sanja Plješa
pljesa@privredni.hr

Nekoliko studenata Tima za razvoj i suradnju studentske udruge eStudent sa Zagrebačkog sveučilišta lani je uspješno pokrenulo projekt *Zlatni indeks*. Taj je projekt osmišljen kako bi sami studenti nagradili poduzeća koja su pridonijela kvalitetnjem studentskom životu, obrazovanju i stručnom usavršavanju. Projekt na razini Sveučilišta provodi udruga eStudent u suradnji sa Studentskim zborom te studentskim udrugama Elsa, Financijski klub, IAESTE, IAAS, SSHLZ i EMSA. Ujedno su te udruge suorganizator projekta te čine povjerenstvo koje, predstavljajući mišljenje studenata,

donosi odluku o nagrade-nima.

Poduzeća mogu osvojiti nagrade u jednoj od sedam kategorija, a to

Grand prix prošle su godine osvojili Coca Cola i Ericsson Nikola Tesla, te Ina i HPB

su: ulaganje u studentske udruge i projekte, ulaganje u studentsku fizičku obrazovnu strukturu, davanje stipendija, sudjelovanje na studentskim projektima u organizaciji studenata i studentskih udruga, organiziranje projekata na kojima sudjeluju studenti, tvrtka koja ima najbolji imidž prema percepciji studenata te u kategoriji omogućavanja prakse.

Znak društvene odgovornosti

Zlatni indeks je znak da je nagrađeno poduzeće društveno odgovorno, a tom se nagradom dodatno nagašavaju i sve aktivnosti koje su tvrtke poduzele prema studentima u protekljoj akademskoj godini.

Nagrada osigurava i pozitivan publicitet, a s druge strane omoguća-

va dobar imidž među studentima. Prošle se godine za nagradu Zlatni indeks prijavilo 31 poduzeće, od čega je 29 uspješno ispunilo prijavu. Od 29 prijavljenih 11 tvrtki nagrađeno je Zlatnim indeksom. Nagrade su podijeljene u kategorijama malih i srednjih poduzeća, velikih privatnih poduzeća podijelili su Coca Cola i Ericsson

Nikola Tesla, a u kategoriji velikih javnih i mješovitih tvrtki Ina i Hrvatska poštanska banka.

Poziv na prijavu

Važnost projekta Zlatni indeks prepoznao je i predsjednik Ivo Josipović, kao i Hrvatska gospodarska komora, Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska udruga poslodavaca, koji su projektu dali svoju potporu. Natječaj za prijavu poduzeća za nagradu Zlatni indeks 2011. ove godine započeo je 13. veljače, a pozivaju se sva poduzeća koja su pridonijela kvalitetnjem studentskom životu, obrazovanju i stručnom usavršavanju studenata te ona koja su na bilo koji način aktivno sudjelovala u studentskom životu. Rok za prijavu i dostavu dokumentacije je 15. ožujka. ■

REVITALIZACIJA TEKSTILNE INDUSTRIJE

Formula 5000 - projekt za spas u zadnji čas

U zadnjih 20 godina u hrvatskoj tekstilnoj i kožarsko-obućarskoj industriji izgubljeno je više od 130.000 radnih mješta, a te dvije gospodarske grane godinama su, uz drvoprerađivačku industriju, bile glavne uzdanice izvoza. Prije 13 godina sudjelovale su u izvozu prerađivačke industrije sa 19 posto, od čega tekstilna industrija sa 14,6 posto, a kožarsko-obućarska sa 4,4 posto. Prema podacima za 11 mjeseci 2011., u ukupnom izvozu prerađivačke industrije tekstil je sudjelovao sa samo 5,52 posto, a kožar-

sko-obućarska djelatnost sa 2,9 posto, rečeno je na predstavljanju projekta za revitalizaciju tekstilne industrije *Formula 5000*, održanom na zagrebačkom Tekstilno-tehnološkom fakultetu (TTI).

Govoreći o nužnosti provedbe tog projekta, dekan TTI-ja Darko Ujević istaknuo je kako je cilj Formule 5000 otvaranje novih i zadržavanje postojećih radnih mjesta u tekstilnoj i kožarsko-obućarskoj industriji te zadržavanje tih gospodarskih grana na razini strateških gospodarskih grana. Stoga će TTI i industri-

ja kao partneri u procesu revitalizacije tih industrija osnovati institut tekstila, odjeće, kože i obuće, a kako bi cijeli projekt zaživio, nužna je potpora krovnih institucija, države, Vlade i ministarstava. "Djelatnici budućeg instituta moraju se povezati s kolegama iz regije i zemalja EU-a. Institut bi također tvrtkama u razvoju te malim i srednjim poduzećima trebao davati znanstvenu i stručnu pomoć", rekao je Ujević.

Revitalizacija ovih industrija temeljit će se na razvoju ideje, dizajna i prototipova. (S.P.) ■

KLINIKA ZA TUMORE POČELA S RADOM

Uskoro natječaj za opremanje Klinike

Nakon što je početkom mjeseca ministar zdravljia Rajko Ostojić postigao dogovor s izvođačem radova Ingrom o dvogodišnjem sporu zbog šest milijuna kuna viših troškova pri izgradnji nove zgrade Klinike za tumore u Zagrebu, Klinika je prošli tjedan svečano puštena u rad. "Od ponedjeljka će svih pet operacijskih sala biti u funkciji, što će utjecati i na smanjenje lista čekanja", rekao je između ostalog Ostojić najavljujući skorašnje raspisivanje natječaja za namještaj. Kako pacijenti ne bi

čekali još par mjeseci na novi namještaj, u hospitalni je dio prebačen inventar iz starog dijela Klinike. Spor s Ingrom još nije riješen i vjerojatno će završiti na Upravnom sudu. Trenutačno se provjeravaju svi obračuni za gradnju, kako bi se utvrdilo pravo stanje stvari.

Ostojić je najavio kako će u sklopu Klinike, kroz koju inače godišnje prode oko 29.000 pacijenta i u kojoj se obavi oko 3000 kirurških zahvata, biti i savjetovalište za prehranu onkoloških bolesnika, a postupno će se uvesti i psihološko savjetovali-

šte oboljelih. Ministar je najavio i pokretanje više intenzivnih javnozdravstvenih akcija za preventiju te uvođenje zdravstvenog odgoja u škole.

Inače, gradnja novootvorene Klinike, koja postaje referentni centar za liječenje tumora, počela je prije dvadesetak godina, a za izgradnju i do sada kupljenu opremu potrošeno je oko 126 milijuna kuna. Izgradnja je završena prije nešto malo više od dvije godine, ali Klinika nije mogla početi s radom zbog već poznatog spora s izvođačem radova. (J.F.) ■

više od 13.000 zaposlenih
živi izravno ili neizravno od knjiga

STANJE U NAKLADNIŠTVU KNJIGA

KAKO UREDITI SUSTAV

Oko 90 posto knjiga u Hrvatskoj objavljuje se uz pomoć potpora Ministarstva kulture, a za 2012.

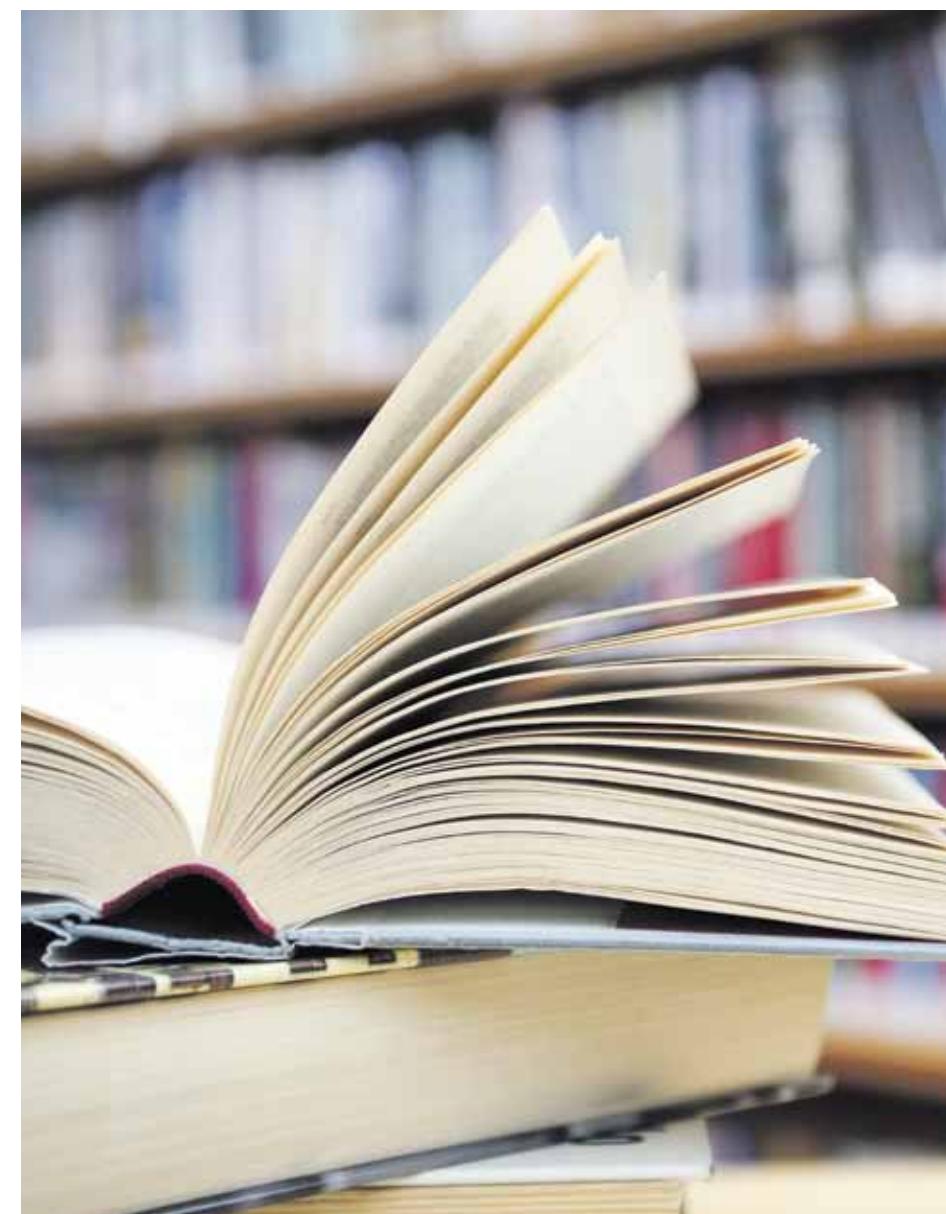
Goran Šikić
sikic@privredni.hr

U svijetu 57 posto ljudi mjesecno pročita jednu knjigu, dok je Hrvatska znatno ispod tog prosjeka sa 40 posto, prema podacima GfK-a. Najnovije istraživanje provedeno u prosincu 2011. pokazuje kako je 56 posto građana Hrvatske u zadnjih godinu dana pročitalo barem jednu knjigu. Oni koji čitaju, u prosjeku pročita-

posljednje kupljene knjige pala je sa 108 na 80 kuna, ali se, prema mnogim pokazateljima, broj kupljenih knjiga nije povećao, unatoč značajnom povećanju broja prodajnih mesta u vidu kioska i knjižara u sklopu velikih nakladničko-knjižarskih lanaca.

Inzistirati na rokovima plaćanja

Nenad Bartolčić iz udruge Knjižni blok upozorava na potrebu odgajanja novih generacija čitatelja i kupaca knjiga, ali i naglašava kako je pritom nužno promijeniti strukturu knjižara u Hrvatskoj, gdje više nema neovisnih knjižara koje nisu u vlasništvu određenog izdavača. Postojeće stanje šteći širokoj distribuciji knjiga nakladnika koji nemaju svoju knjižaru, a i osoblje nakladničkih knjižara ne zadovoljava primjerenim informacijama potrebe kupaca knjiga. **Neven Antičević, predsjednik Zajednice nakladnika i knjižara pri Hrvatskoj gospodarskoj komori te direktor nakladničke i knjižarske kuće Algoritam**, odgovorio je na to tezom kako je do takve neprirodne "vertikalne integracije" djelat-

ju tri knjige godišnje. No, tek trećina gradana kupuje knjige koje čita, dok se pročitane knjige najčešće nabavljaju u knjižnicama (45 posto) ili posuduju od prijatelja (38 posto). U odnosu na posljednje takvo istraživanje provedeno 2005., prosječna cijena

U Srbiji slično kao u Hrvatskoj

Najveće su sličnosti sa stanjem u Srbiji, sudeći po izlaganju predstavnika Ministarstva kulture Srbije Mladena Vesovića. Unatoč tome što Srbija izdvaja manje za kulturu i knjige nego Hrvatska, kad se gleda cijena knjige (a ona je u Srbiji prosječno od pet do 10 eura), njihova je potpora u razmjeru s potporom u Hrvatskoj, budući da je naša cijena knjige od 15 do 20 eura. Slično kao i u Hrvatskoj, veliki knjižarski lanci dokrajčili su male neovisne knjižare. Sličan je i broj zaposlenih u sektoru – oko 10.000. Obrt sredstava procjenjuje se na oko 50 milijuna eura godišnje. PDV na knjigu iznosi osam posto.

ta (od drastičnog smanjenja sredstava za knjigu do nepostojanja natječaja za potporu i otkup znanstvenih knjiga). Žale se i na neuređene odnose na knjižarskom tržištu i potpuno odumiranje neovisnih knjižara, politiku komisijske prodaje knjiga, kašnjenja s plaćanjima, nelikvidnost čitavog sustava, nepostojanje zajedničke distribucije, nestanak kulturnih rubrika, a posebno književne kritike, iz većine medija, pa tako i iz programa jav-

ne televizije. I sam ceh nakladnika i knjižara, zaključuju mnogi, nije se uspio putem samoorganiziranja nametnuti kao relevantni sugovornik državnih institucija, ali ni postaviti čvrsta pravila igre unutar branše.

Prema podacima koje je iznijela **Dubravka Đurić-Nemic iz Ministarstva kulture**, oko 90 posto tržišta knjiga ide preko Ministarstva kroz njihove programe. Dakle, gotovo svi nakladnici (ali ne

samo oni!) javljaju se Ministarstvu kulture za potporu. To je rezultiralo time da se za 2012. godinu pokazalo 1740 prijava, što je 85-postotno povećanje u odnosu na 2011. Prema podacima Dubravke Đurić-Nemic, godišnje se objavi 7000 naslova, od toga 3000 knjiga. Od ukupnog broja naslova, 40 posto je prijevoda, a prosječno se pojavljuje 500 nakladnika. Također, Ministarstvo kulture pruža i potporu za 250 narodnih knjižnica,

(30% manje

knjiga objavljeno u 2011. nego u 2010.

(7000 naslova

objavi se godišnje u Hrvatskoj, od toga 3000 knjiga

KOJI SE RASPADA?

2. godinu registrirano je 85-postotno povećanje broja prijava u odnosu na 2011.

oko 2500 novih knjižnih naslova, s njemačkim tržištem koje producira oko 90.000 naslova godišnje, mnoge je nakladnike zanimala "tajna" njemačkog uspjeha.

Koje su glavne razlike? "Osim što je njihov sustav uređen, a naš neuređen, i osim što njihov funkcioniра, a naš se raspada, glavna razlika je što nema klasične komisjske prodaje kao u Hrvatskoj. Oni imaju normalnu prodaju s mogućnošću povrata u 60 dana i to se poštije", odgovara **Simona Goldstein, direktorka Izdanja Antabarbarus**. Pritom, povrat knjiga nakladnicima bilježi se u vrlo malim postocima, s tim da nakladnici knjižarima ne vraćaju novac, već im se iznos povrata odbija od sljedećeg računa.

Okrupnjavanje njemačke knjižne branše

Simona Goldstein ističe kako je fantastično da se u njemačkim knjižarama nalaze isključivo nova izdanja, a sva se stara izdanja mogu naručiti i dobiti u roku od 24 sata. To im omogućuje BIP (books in print) katalog svega što postoji na tržištu, ali i izvrsno organiziran sustav distribucije knjiga, u sklopu kojeg djeluje "prekonočna dostava" knjiga na police.

Na njemačkom tržištu knjiga djeluje 2800 nakladnika koji zapošljavaju 23.600 ljudi, s tim da 20 posto nakladnika proizvodi 80 posto knjižnih naslova. Najviše otpada na stručne naslove (43 posto) i beletristiku (36 posto).

Kad je riječ o knjižarama, njih na njemačkom području ima 4900 sa 32.600 zaposlenih, a 10 najvećih knjižara pokriva oko

Slovenija: Potpore u trogodišnjim programima

Što se tiče Slovenije, situacije je posve drugačija. Slovenija ima Javnu agenciju za knjigu koja je napravila reforme politike prema knjizi iako radi tek treću godinu. Njihovo je tržište relativno malo. Imaju jednog velikog nakladnika, četiri do pet srednjih i mnoštvo malih neovisnih od kojih ima puno samizdata. Većina knjižara je u vlasništvu nakladnika, samo je nekoliko neovisnih knjižara. Praktički 40 posto naklada ide u knjižnice. Potpore se daju u trogodišnjim programima. Također, imaju instrument knjižnične naknade, putem kojeg se

prikupi 750.000 eura za autore i profesionalna društva. Prema najavama iz našega Ministarstva kulture, sustav naknada za javnu posudbu uest će se i u Hrvatskoj.

Slovenija razvija i program *Rastem s knjigom* koji je usmjeren na dječju sedmog razreda, kada se najviše gubi interes za čitanjem. U sklopu tog programa organiziran je nagradni natječaj za knjigu čiji se pobjednik tiska i distribuira u nakladi od 15.000 do 20.000 primjeraka, i to se besplatno podijeli djeci sedmog razreda.

40 posto tržišta. Očito, proces okrupnjavanja već se dogodio u knjižnoj branši Njemačke, ali, kako je na radionici u Goethe Institutu napomenula **dr. Birgit Menche** iz Börseverein des Deutschen Buchhandels,

Od ukupnog broja naslova objavljenih u Hrvatskoj, 40 posto je prijevoda, a prosječno se pojavljuje 500 nakladnika

radi se o "koncentraciji s granicama", odnosno umjesto poslovne politike ekspanzije poradili su na internoj konsolidaciji.

Njemačka varijanta Zagajnice nakladnika i knjižara djeluje već 120 godina i uspjeli su dovesti u red sva tri dionika u lancu knjige – nakladnike, posrednike i veletrgovce, te distribuciju. Pritom posrednici nisu samo distributeri, oni i biraju naslove koje zatim nude dalje knjižarima. Svakih šest mjeseci se rade katalozi koji se

nje koji funkcioniira. Nai-me, kako je skupo iz Hrvatske izvesti knjigu u Srbiju, Crnu Goru ili Bosnu i Hercegovinu, više se isplati pronaći suizdavača u jednoj od tih zemalja. Na taj se način zajedno ulože sredstva u objavljuvanje knjige i pola naklade se tiska u Hrvatskoj, a pola u zemlji suizdavača. Tako se izbjegne slanje knjiga, a omogući se distribucija. Međutim, postoji li mogućnost da već gotovi proizvod plasiramo tamo? Postoji, ali teško se naplaćuje i teško ide preko granice, ističe Simona Goldstein. ■

koje tim novcem otkupljuju knjige za svoje police.

Inicijativa Inicijative za knjigu

Skupina domaćih nakladnika (Fraktura, Izdanja Antabarbarus, Moderna vremena Info, Naklada OceanMore, Novi Liber i Planetopija) i internetski portal za knjigu Moderna vremena Info prošle su godine osnovali udružu Knjižni blok – Inicijativa za knjigu koja je potaknula niz inicijativa u namje-

oko 35.000 \$ u prosjeku

troši se po đaku od upisa u školu do 15. rođendana

5-godišnji pad izvo

jedan je od važnih indikatora za alarm

VEZA OBRAZOVANJA I FINANCIRANJA PO ANALIZI OECD-a

Novac ne čini uspješno školstvo

Neovisno o bogatstvu zemlje, najboljima su se pokazali obrazovni sustavi koji se, doslovno, bore za rezultate svakog pojedinog učenika

Lada Stipić-Niseteo
niseteo.lada@skynet.be

Bogatstvo zemlje ne mora neizostavno jamčiti bolje rezultate učenika - uspjeh obrazovnog sustava pojedine zemlje prije ovisi o pametnom ulaganju u obrazovanje negoli o raspoloživoj količini novca. To je nalaz OECD-ovog programa PISA (Programme for International Student Assessment) koji vrednuje obrazovne sustave širom svijeta provjeravajući znanja i sposobnosti 15-godišnjaka. Od 2000. godine, od kada se radi ispitivanje, u programu PISA participiralo je više od 70 zemalja, uključujući Hrvatsku. U vremenima recesije i općeg sticanja remena nacionalnih i regionalnih proračuna, neki rezultati ispitivanja veze

koja postoji između uloženog novca i rezulta školovanja potvrđuju kako nije sve u raspoloživim iznosima. Presudniji su programi i strategije školovanja. Naravno, novac nije zanemariv - studija uspješnosti potvrdila je da su u testovima čitanja bolje prolazili učenici iz bogatijih zemalja.

Ispiti pokazuju sve

U ekonomije koje se smatraju umjerenog bogatima autori istraživanja ubrajaju i Hrvatsku (navedeni su kao primjer Estonija, Mađarska, Slovačka i Hrvatska), i po njihovu je sudu evidentno da su rezultati testova viši što su društva bogatija, te više odvajaju za obrazovanje. Poljska je dvostruko bogatija od Azerbejdžana - i rezultati tamošnjih učenika pokazali su se daleko višima od azerbejdžanskih. Prag od

20.000 dolara dohotka po glavi stanovnika više nije parametar temeljem kojega se predviđa kakve će rezultate u testovima ostvariti učenici.

Izračunato je da se po učeniku, od prvog dana osnovne škole pa do 15. rođendana,

u većini zemalja izdvoji oko 35.000 dolara. Trošak, ili bolje investicija, nije povezana s krajnjim rezultatima uče-

nika - jednak će uspjeh u testovima pokazati daci u čijim se matičnim zemljama za njih izdvaja iznad 100.000 dolara (Luksemburg, Švicarska, Norveška, SAD). Ove zemlje po učeniku troše dvostruko više nego Poljska, Estonija, Mađarska ili Hrvatska, ali bez bitne razlike u konačnici rezultata testova. Studija uspješnosti upozorava i da je Novi Zeland, čvrsto na vrhu svjetske ljestvice, u učenike u dobi od šest do 15 godina izdvajao manje od prosjeka, što mu nije smetalo za postizanje vrhunskih rezultata.

Tajna je, tvrdi analiza PISA-e, da je presudno kako se troši, a ne koliko se ulaže. Kvaliteta, ne kvantiteta. U testovima čitanja učenici u Hrvatskoj i Luksemburgu su uglavnom na jednakoj razini rezultata iako Luksemburg ulaže tri puta više sredstava po učeniku nego Hrvatska. Turska, Tajvan ili Rusija investirali su po učeniku manje od Hrvatske (Češke, Estonije, Mađarske ili Poljske), no tamošnji su rezultati daleko bolji.

Ulaganje u nastavnike

Kod zemalja s visokim dohotkom najbolje rezultate ostvaruju zemlje koje su mnogo ulagale u nastavnike i dobro ih plaćale. Nastavnici u Koreji ili Hong Kongu natprosječno su plaćeni, primanja su im dvostruko viša od njihovog obrazovnog razreda u drugim zanimanjima tako da najbolji studenti

biraju nastavnicičko zvanje pridonoseći rastu kvalitete obrazovanja. Opaženo je da viša nastavnicička primanja prate i veći, brojniji razredi koji, opet, nemaju nikakve veze s rezultatima testova. Trend je u bogatijim ekonomijama da će radije ulagati u nastavnike nego trošiti novac da bi razredi imali manje daka.

Još jedan element obrazovnih sustava (i svjetonazora ili pristupa) dao je opipljive rezultate: zemlje čiji su učenici izašli s veoma dobrim rezultatima testova znanja i vještina po pravilu će очekivati odlične rezultate od svih učenika, ne dozvo-

U bogatijim ekonomijama radije ulažu u nastavnike nego u to da smanje broj učenika u razredima

Ijavajući lošijima da zaostanu, padnu razred, budu premješteni u neku drugu školu ili ih se razmješta u razrede prema njihovim sposobnostima. Neovisno o bogatstvu zemlje i dohotku po glavi stanovnika, školskom sustavu, raspoloživom novcu, kulturi pa i ideologiji, najboljima su se pokazali obrazovni sustavi koji se, doslovno, bore za rezultate svakog pojedinog učenika.

Dakle, zaključuje ova zanimljiva analiza, kad je riječ o vezi novca i uspješnosti obrazovanja, pitanje nije koliko ima sredstava, nego u što se ona ulažu. ■

PRVI UVID EUOPSKE KOMISIJE U NACIO

Dvanae

Sustav pravodobnog upozoravanja na fina Velika Britanija, došle su pod povećalo

Lada Stipić-Niseteo
niseteo.lada@skynet.be

Ekonomска situacija u 12 zemalja EU-a zahtijeva detaljnije provjere - rezultat je to prvi izvještaj o mehanizmu ranog uzbunjivanja u situacijama kada se u državama EU-a

Zbog porasta troškova rada, među ostalim, i Sloveniju očekuje dubinsko snimanje

pljenih tijekom godina u nekim članicama, a kako bi se ojačalo gospodarstvo Europe do mjere da u budućnosti može odoljeti ekonomskim udarima", izjavio je **potpredsjednik EK-a Olli Rehn**. Nema automatizma u identifikaciji mogućih problema - radi se o detaljnoj, pažljivoj analizi elemenata koji tek zajedno pružaju pravu sliku situacije.

HRVATSKA U EUROPSKIM ENERGETSKIM PLANOVIMA

Isti interes,

Direktiva o energetskoj efikasnosti, kompletiranje kontinentalne energetske infrastrukture bile su glavne teme sjednice Vijeća ministara energetike EU-a. Direktiva o energetskoj efikasnosti ulazi u završnu proceduru. Dansko predsjedništvo EU-a njeno će usvajanje smatrati jednom od krune polugodišnjeg

posla. Videnje hrvatske strane jest da je prijedlog direktive zahtjevan i sveobuhvatan, ali i izrazito važan za ostvarivanje strateških ciljeva kroz spektar mjera energetske učinkovitosti u proizvodnji, prijenosu i transportu energije. Postavljeni će ciljevi biti dohvatljivi i za Hrvatsku. Neke su mjere već obuhvaćene strategijom

za od 6%

10%

prag za nezaposlenost (ako traje 3 godine)

NALNE FINANCIJE

istorica problematičnih

ncijske teškoće započeo je analizom ekonomске situacije u zemljama EU-a. Čak 12 država, među kojima i Francuska i

Prekoračili zonu sigurnosti

Analize se temelje na 10 indikatora neravnoteže u nacionalnim financijama, zaduživanja, tržišta hipotekarnih kredita, kompetitivnosti. Za sva područja postoje limiti sigurne zone. Petogodišnji pad izvoza iznad šest posto jedan je od indikatora za alarm. Alarmi se pale i ako zaduživanje privatnog sektora prijeđe 160 posto BDP-a ili se cijene kuća/stanova promijene više od šest posto. Prag za nezaposlenost je 10 posto tijekom tri godine. Stanje u ekonomijama članica provjerava se češće nego jednom godišnje - kao dio tzv. europskog semestra (predstavljanje godišnjih nacionalnih proračuna ostalim članicama), kroz proljetne i jesenske ekonomske prognoze EK-a, ali i u svakom trenutku, zahtijeva li to težina situacije. Ako članica u problemima po drugi put propusti realizirati mјere koje bi njen proračun uvjernljivo dovele u red, moguće su sankcije s kaznama do 0,1 posto BDP-a. Do sada kazna još nije korištena.

se u privatnom sektoru namnožili još u pretkriznoj eksploziji stanogradnje. Španjolska se tek počela nositi s neodrživim minusima u bilanci, stvorenim masovnim dizanjem hipotekarnih kredita. Francuska je registrirala osjetan pad izvozne aktivnosti, uz pogoršanje trgovinske balance. Kompetitivnost u Italiji erodira već petnaestak godina zbog čega su talijanske tvrke izgubile zamašan komad izvoznog tržišta. Zaduženost privatnog sektora je pod kontrolom – što se ne bi moglo

tijeva vlada. Ciparski su problemi koncentrirani na visoku zaduženost privatnog sektora i žilav proračunski deficit. U Madarskoj su i dalje problem visoke stope zaduženosti javnog i privatnog sektora - vanjski dug Madarske smatra se najvećim u EU-u. Visok porast troškova rada među razlozima je koji su Sloveniju uvrstili u skupinu dvanaestorice za dubinsko snimanje; ugrozeno je bankarstvo koje je sada, prema EK-u, "u ranim stadijima procesa izmjene omjera kapitala". I u Finskoj su narasle hipoteke i dugovi privatnog sektora, a zemlja je izgubila dio izvoznog tržišta. Sličan je problem Švedske gdje su se cijene kuća tek nedavno počele stabilizirati, nakon intenzivnog rasta zadnjih desetljeće i pol. I Velika Britanija je smanjila izvoznu aktivnost, kombiniranu s visokim zaduživanjem stanovništva i neveselim stanjem javnih finansija. ■

Prezaposlena Opća uprava EK-a za ekonomske i monetarne poslove i euro objavila je rezultate prve provjere stanja u financijama država članica. Analiza je dio tzv. paketa šest mjera za jačanje finansijske discipline i odgovornosti. Dva su stupa ovog paketa propisa – fiskalni i makroekonomski. Prvi uvidi u pravo stanje nacionalnih financija po-

kazali su da je 12 država u potencijalnim problemima koji će trebati dubinsko snimanje – to su Belgija, Bugarska, Danska, Španjolska, Francuska, Italija, Cipar, Mađarska, Slovenija, Finska, Švedska i Velika Britanija. Među dvanaestoricom nema Grčke, Irske, Portugala i Rumunske - jer one su već pod pojačanim nadzorom zbog svojih fi-

nacijskih aranžmana s EU-om i MMF-om. Dodatnog "rendgeniranja" su poštedene samo Austrija, Česka, Njemačka, baltički tercet, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska i Slovačka.

Zašto dubinsko snimanje

Zašto se traži dubinska analiza za ovu dvanaestoricu? Evropska je ko-

misija obrazložila da je Belgija, primjerice, doživjela zamjetan pad izvoza, eroziju omjera troškova i kompetitivnosti te neravnotežu proračuna (s kojom se trenutno muči vladajuća koalicija, sve u svjetlu štrajkova, uključujući generalni zbog mјera štedenje). U Bugarskoj su se brzo nakupile neravnoteže u proračunu. Danska je tu zbog dugova koji su

reći za državne financije, u svjetlu slabašnog rasta BDP-a i strukturnih slabosti s kojima se tek treba suočiti tehnička Mon-

slični problemi

energetskog razvoja Hrvatske i planovima energetske efikasnosti.

U ovom kontekstu europska strategija o uštedama smatra se ostvarivom i za Hrvatsku, naravno uz dobro planiranje, koordinaciju akcija i učinkovitu provedbu utvrđenih mјera i aktivnosti. Pitanje energetske infrastrukture obrađuje se uvidom u stav-

ve članica o regionalnom usklađivanju planova. Hrvatska podržava pristup

Europske komisije vezan uz suradnju i identifikaciju projekata od zajedničkog interesa

kog interesa. Svi elementi koje je Komisija prepoznala, a koji su do sada

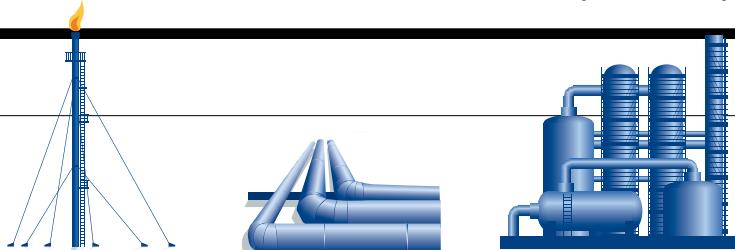
jedničkog tržišta energije. O konačnoj listi projekata ističući dugačak proces izdavanja dozvola, neujednačene regulatorne okvire i prioritete, odsustvo investicija zbog predugog trajanja pripremih aktivnosti i neizvjesnost završetka projekata. Sve to ugrožava sigurnost opskrbe, održivost energetskih izvora i konkurentnost za-

Grupa za povezivanje

Hrvatska ima iskustvo sudjelovanja u regionalnoj grupi na visokoj razini za energetske interkonekcije Sjever-Jug u podgrupama za plin, struju i naftu s ciljem identifikacije prioritetnih projekata od zajedničkog interesa na tom koridoru. Ona će sudjelovati i u grupi za povezivanje plinskog i elektroenergetskog sektora na pravcu jugoistočnog koridora te nastaviti rad u podgrupi za plin.

Direktiva o energetskoj efikasnosti ulazi u završnu proceduru

uvjetovali nedostatak ili sporost ulaganja, prisut-

(18 mIrd kn

godišnja šteta u Hrvatskoj zbog vremenskih nepogoda

(oko 39%

udjel štete od suša

USUSRET SKUPU 'METEOROLOGIJA U FOKUSU JAVNOSTI'

Meteorološka informacija - alat društvenog i ekonomskog razvoja

Procjena koristi i troškova od korištenja meteoroloških usluga u Europi i svijetu procjenjuje se na 10:1. To znači da jednu uloženu novčanu jedinicu u prosjeku realiziraju s deseterostrukim povratom uloženih sredstava

dr.sc. Amela Jeričević

Meteorološka informacija je krojena prema potrebama korisnika nezaobilazna je u planiranju gospodarsko-ekonomskog razvoja, jednakao kao i u donošenju osobnih, svakodnevnih odluka. Informacije o vremenu i klimi značajne su primjerice za tržište energije, poljoprivredu, očuvanje okoliša, sigurnost zračne plovidbe, cestovni, pomorski, željeznički promet i drugo. Pri tome je upravljanje rizicima važno svima, a odluke donesene na pravodobnim i pouzdanim podlogama smanjuju rizike, donose uštude i povećavaju mogućnosti boljeg upravljanja resursima.

Procjena koristi i troškova (*cost-benefit* analiza) od korištenja meteoroloških

informacija i usluga u Europi i svijetu procjenjuje se na omjer 10:1 koji govori da jednu uloženu novčanu jedinicu u prosjeku realiziramo s deseterostrukim povratom uloženih sredstava. Veličina povrata ovisit će o našoj organiziranoći i sposobnosti planiranja, što varira od djelatnosti do djelatnosti. Procjenu društvene koristi i štete koja će se predvidivo pojaviti u slučaju primjene ili ne-korištenja meteoroloških podloga i/ili ciljanih informacija moguće je izraditi za sve projekte i djelatnosti od društvenog značaja, sagledavanjem njihove ovisnosti o vremenskim i klimatskim uvjetima i potrebe za prilagođavanjem tim uvjetima.

Štete - i neprocjenjive
Troškovi zbog nepripremljenoosti i nepravodobnog djelovanja mogu va-

rirati od nekoliko stotina kuna za uništene cipele zbog neočekivanog pljuska, preko nekoliko desetaka ili stotina milijuna u gospodarstvu, do neprocjenjivih - izgubljenih ljudskih života zbog ekstremnih vremenskih nepogoda.

Prirodne nepogode u Hrvatskoj nanose velike ekonomske štete. Prema izvješću Državnog povjerenstva za procjenu štete Republike Hrvatske od elementarnih nepogoda, i podacima o prijavljenim štetama od raznih elementarnih nepogoda u razdoblju od 1995. do 2008. godine, najveće štete su zabilježene u poljoprivredi, infrastrukturi, građevinarstvu te na pokretnoj imovini. Visina i vrsta šteta je različita po godinama, a od ukupno prijavljenih šteta u iznosu višem od 18 milijardi kuna najčešće se javlja suša s udjelom od oko 39 posto - ovisno o godini, suša zahvaća čitavo područje države; slijedi tuča s udjelom od oko 25 posto, koja svake godine zahvaća sjeverozapadne dijelove Hr-

vatske odnosno područje 11 županija. S udjelom od oko devet posto u ukupnim štetama slijedi poplava, a udjel štete kao posljedice oluja i bure u ukupnom zbiru sudjeluje s oko šest posto.

Kao primjer možemo nавести i Švicarsku gdje je zbog klimatskih promjena procijenjena očekivana prosječna ekonomska šteta od oko jedne milijarde

matskih promjena na sigurnost zajednice, okoliš, zdravlje i ekonomiju svakodnevno raste i snažno utječe na zaštitu i planiranje energetskih resursa. Stoga je osnaživanje raspoloživosti znanstvenih spoznaja o proizvodnji, isporuci i primjeni klimatskih prognoza u sektoru energetike i okoliša od iznimne važnosti.

je *Meteorologija u fokusu javnosti*. Skup će se održati od 6. do 7. ožujka 2012. u Tehničkom muzeju u Zagrebu, koji je i ove godine uz Državni hidrometeorološki zavod i Geofizički odjek PMF-a suorganizator skupa. Skup se odvija pod pokroviteljstvom Ministarstva zaštite okoliša i prirode i generalnim pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Cilj skupa Hrvatskoga meteorološkog društva je na jednostavan i pristupačan način približiti javnosti, a posebice djeci i mlađima, ulogu koju klima, klimatske promjene, energija i okoliš imaju u životu čovjeka. Ostvarivanjem tog cilja jača se svijest javnosti o raspoloživim produktima i načinima na koje znanost može pomoći u neposrednom planiranju ljudske djelatnosti, ublažavanju posljedica klimatskih promjena poput globalnog zatopljenja, onečišćenja zraka i voda te dizanja razine mora koje sve bitno utječu na kvalitetu života i u lokalnoj i u globalnoj zajednici. ■

Amela Jeričević predsjednica je Hrvatskog meteorološkog društva i načelnica Odjela za istraživanje kakvoće zraka i primjenu pri DHMZ-u

Ovogodišnji "Meteorološki izazovi" održat će se od 6. do 7. ožujka u Tehničkom muzeju u Zagrebu

švicarskih franaka godišnje u razdoblju od 2005. do 2010. (Ecoplan, 2007.). Vrijednost meteorološkog podatka ne može se direktno procijeniti već se ogleda u učinkovitijem odlučivanju i organiziranosti ekonomskih dionika. Društvena spoznaja uzročno-posljedičnih utjecaja klime i kli-

DELOITTEOVO IZVJEŠĆE

Nogometni klubovi za recesiju ne znaju

Ukupni prihodi 20 vodećih nogometnih klubova premašili 4,4 milijarde eura

Ukupan prihod 20 svjetskih nogometnih klubova s najvišim prihodima u sezoni 2010./2011. premašuje 4,4 milijarde eura, što je tri posto više nego godinu dana ranije, navodi se, među ostalim, u Deloitteovu izješću *Finansijska nogometna liga*. Ti klubovi dolaze iz pet europskih liga, a šest su sudionici Premier lige. "Nastavak rasta prihoda 20 vodećih klubova u sezoni 2010./2011. pokazao je otpornost klubova prema recesiji. Vodeći klubovi dokazali su da se zahvaljujući velikoj i lojalnoj navijačkoj bazi, sposobnosti privlačenja televizijskih gledatelja te dobrim odnosima s korporativnim partnerima, mogu nositi s ekonomskim izazovima", prokomentirao je **Dan Jones, partner u Deloitteovom Odjelu za sport**.

Real Madrid je već sedmu godinu za redom vodeći klub, a slijede ga Barcelona i Manchester United. Liverpool je nakon prve sezone bez sudjelovanja u Ligi prvaka od sezone 2003./2004. pao za još jednu stepenicu za uvezši deveto mjesto na ljestvici. Unatoč velikom rastu prihoda i potpisanoj suradnji s dobavljačem opreme Warrior Sports, Liverpoolu je potreban povratak u europski nogomet kako bi osigurao plasman među Top 10. Pri tome su mu prijetnja i njegovi konkurenti iz engleske Premier lige, Tottenham Hotspur (11. mjesto) i Manchester City (12. mjesto).

Bit će promjena
"Zahvaljujući dozvoli za gradnju novog stadiona koju je Tottenham Hotspur nedavno dobio, u kombinaciji s vrhunskom formom koju i dalje pokazuje, očekujemo da će se

taj klub uskoro naći među 10 najvećih na Deloitteovoj listi. Nema sumnje da će utakmice na novom stadionu pridonijeti porastu prihoda", smatra **Alan Switzer, direktor u Deloitteovom Odjelu za sport**.

Tottenhamov prvi nastup u Ligi prvaka, u kojem je došao do četvrtfinala, pružio mu je priliku da zauzme 10. mjesto na listi. No, preskočio ga je Schalke 04, koji se sa 16. popeo na 10. mjesto ljestvice. Schalkeov uspon posljedica je kampanje Lige prvaka koja je zapazila klub koji je u natjecanju došao do polufinala. No, razočaravajuće 14. mjesto na završetku njemačke Savezne lige u sezoni 2010./2011. te neuspjeli kvalifikacije za Ligu prvaka u sezoni 2011./2012. vjerojatno će dovesti do njegova ponovnog pada na ljestvici iduće godine.

Unatoč impresivnom rastu prihoda Manchester Cityja, on je pao za jednu stepenicu. "Značajne investicije Manchester Cityja osigurale su njegovo sudjelovanje u Ligi prvaka. Desetogodišnje partnerstvo sa zrakoplovnom tvrtkom Etihad donijet će znatan rast prihoda i pozicionirati Manchester City među Top 10 na Deloitteovoj listi", procjenjuje Switzer. (V. A.) ■

POGLED U SVIJET

Varljive nade u oporavak

dr. Uroš Dujšin

Financijskim tržištima širi se samopouzdanje. Indeks globalnih kotacija dionica porastao je od početka godine za više od sedam posto i gotovo 20 posto od lanjskog listopada. Prinosi na dionice u Španjolskoj i Italiji, dvjema najvećim perifernim privredama u teškoćama, pali su na najnižu razinu u zadnja tri mjeseca. Naporni pregovori vjerovnika s Grčkom pomutili su ovo raspoloženje tek do postizanja spo-

ja obveznica koje bi dovele do skorog razbijanja jedinstvene valute, sada se čine malo vjerojatnima. K tome je popravljanje stanja na tržištu prirodna reakcija na to da su središnji bankari potvrdili svoju orijentaciju na jeftin novac. Fed je nedavno objavio kako ne očekuje povećanje kamatnih stopa do kraja 2014., mnogo kasnije od očekivanja. Bank of England je pokrenuo novu rundu kupovanja obveznica, a ECB je i opet smanjio kamate.

Koliko će to povoljno stanje potrajati? Isku-

zak od grešaka u ekonomskoj politici velik je na obje strane Atlantika. Ovoga su puta središnji bankari spasili situaciju, ali bi političari opet mogli pogoršati stanje.

Loše vijesti za Hrvatsku

Paradoksalno je, ali bi se u Americi to moglo dogoditi zbog poboljšanja privredne situacije. Zbog toga bi republikanci kao i demokrati mogli intenzivirati predizbornu natezanje. Prva od takvih odluka je ona o produljenju smanjenja poreza na plaće i pripomoći nezaposlenima, kojima rok istječe potkraj veljače; time bi se moglo oslabiti oporavak. K tome i Bushovo smanjenje poreza istječe na kraju godine, a počinje vrijediti i niz automatskih smanjenja državnih izdataka, što bi moglo imati kumulativni učinak od gotovo četiri posto, dovoljno da privredu gurne u recesiju. U Europi je problem u tome što je uspjeh ECB-a učvr-

razuma, a pomisao da bi za manje od mjesec dana moglo doći do velikog državnog bankrota, začudo, ne izaziva nervozu.

Oprez, oprez

Otkuda to dobro raspoloženje? Djelomično je ono odraz doista dobrih vijesti, naročito iz Amerike, gdje daleko veći porast zapošljenosti i ohrabrujući podaci o proizvodnji robe i usluga ukazuju na to da oporavak doista dobiva na zamahu. Vedrije raspoloženje se zasniva i na vjeronauku da je Europska središnja banka prevladala najveće opasnosti pomoću svojih velikih injekcija poslovnim bankama. Nevolje koje su izgledale sa svim vjerojatne prije nekoliko mjeseci, kao što je kolaps jedne velike banke ili serija neuspjelih aukci-

stva novije povijesti upućuju na oprez. Prijе godinu dana se naveliko očekivalo da će se američka privreda oporaviti zahvaljujući drugoj rundi Fedovih otakupa obveznica. Umjesto toga rast je usporen uslijed kombinacije vanjskih šokova - rasta cijena nafte, prekida isporuke zbog potresa u Japanu i grešaka u ekonomskoj politici kao što su prijepori o američkom plafonu zaduženja i produbljavanja krize eura. Ovoga je puta američka privreda u boljem stanju uslijed daljnje smanjivanja zaduženosti kućanstava i prestanka pada cijena na tržištu nekretnina. No dugovi eurozone su veći nego ikada; mnoge su tamošnje privrede u recesiji. Tenzije u odnosima s Iratom mogle bi dovesti do novog naftnog šoka; a ri-

Moguće usporavanje oporavka značilo bi snažan eksterni šok za hrvatsku privredu

stio Nijemce u uvjerenju da je njihovo rješenje za probleme eura – oštrotstvanje remena – ono pravo; no pravi bi pristup trebao voditi više računa o poticanju rasta.

Za Hrvatsku to su loše vijesti. Moguće usporavanje oporavka značilo bi snažan eksterni šok za hrvatsku privredu, kojoj i onako prijete dodatne teškoće uslijed nastojanja da se smanji proračunski deficit koji nužno koči privredni rast, kao i slab izgledi da se jače aktiviraju investicije. ■

*vijesti**Strabag gradi most na Savi**

Most na Savi kod Svilaja, na koridoru V.c, u blizini petlje na autocesti Zagreb-Beograd-Osijek, gradit će austrijska tvrtka Strabag. Izgradnja mosta trajat će dvije godine, a stajat će 21 milijun eura. Gradnja će se financirati iz kreditnih zaduženja dvije države u omjeru pola-polaa. Prema informacijama koje stižu iz Banje Luke, Hrvatska je potvrdila zainteresiranost da u istom omjeru investira s Republikom Srpskom gradnju mosta na Savi između dviju Gradiški.

Arcelor Mittal Zenica nije pred zatvaranjem

Najveći svjetski proizvođač čelika Arcelor Mittal zbog ekonomске krize i poremećaja na tržištu najavio je da bi ove godine iz čeličana u Poljskoj mogao otpustiti oko 1000 radnika i privremeno zatvoriti tvornice u Belgiji, Španjolskoj i Češkoj. Pogoni Arcelor Mittala u Zenici do sada nisu bili na popisu za otpuštanje radnika ili zatvaranje. U toj tvrtki kažu da će poduze-

ti sve potrebne mјere kako bi se osigurala dugoročna održivost tvrtke, a time i egzistencija njihovih radnika.

U RS-u 154.000 nezaposlenih

Prema zadnjim podacima sindikata RS-a, u tom entitetu registrirano je 247.000 zaposlenih i 154.000 nezaposlenih radnika. Sindikat upozorava i na to da više od 32 posto njegovog članstva ne dobiva redovno plaće te da im se ne uplaćuju doprinosi za zdravstveno i mirovinsko osiguranje. Inače, svaki građanin RS-a zadužen je samo po osnovi proračunskih zaduženja više od 300.000 KM.

više od 1000 radnika   **čak 90%**
moralo je na prisilni odmor   plastenika na jugu potpuno je uništeno

BiH: ZBOG SNIJEGA OBUSTAVLJEN VELIK DIO PROIZVODNJE

Crni dani i bijelo zlato

Štete se procjenjuju na više od 100 milijuna konvertibilnih maraka, ali snijeg meteorolozi nazivaju bijelim zlatom jer kad se počne topiti, regenerirat će podzemlje kraša i ispražnjene akumulacije hidrocentrala

Zdravko Latal
latal@privredni.hr

Desetak i više dana Bosna i Hercegovina okovana je polarnom zimom, visokim snijegom koji na pojedinim područjima, posebno u Hercegovini, zbog bure i nanosa dostiže visinu od pet metara. Da zlo bude i veće, temperaturu su se spustile na minus 20, čak do minus 27 stupnjeva. Otkako je Austro-Ugarska u BiH uvela meteorološka promatranja, a to je bilo prije stotinu godina, ovakve padaline i niske temperaturre nisu zabilježene. U Mostaru ne pamte kad im je, kao u proteklom tjednu, palo 80 centimetara snijega, a živa se spustila na minus 10. Snijeg i minusi stigli su do Neuma koji je tjeđan dana zbog polomljenih dalekovoda bio bez struje, kao i dio Mostara. Uništeno je više od tisuću stabala maslina. U sajamskom, sportskom i poslovnom centru Skenderija urušio se krov ledene dvorane, više tvrtki je ostalo bez krova nad glavom, a nemali broj obiteljskih domova je urušen. Riječ je o prirodnoj nepogodi s katastrofalnim posljedicama. Štete u gospodarstvu iz dana u dan rastu i prema prvim procjenama veće su od stotinu milijuna konvertibilnih maraka. Uprava za indirektno oporezivanje zbog snježnih nepogoda, blokiranih prometnica i zatvorenih graničnih prijelaza, najviše s Crnom Gorom i Hrvatskom, registrirala je znatno manje trgovanja s inozemstvom. Samo u pr-

vih šest dana veljače na jedinstveni račun UIO BiH prikupljeno je 63 milijuna KM, što je 11 milijuna manje nego u istom razdoblju prošle godine.

Uništen jug

Poljoprivrednici na jugu Hercegovine su uništeni. Oko 90 posto plastenika i staklenika urušilo se pod snijegom, a dozrelo povrće za zelene tržnice se smrznulo. Štete u povrtnarskoj proizvodnji procjenjuju se na najmanje pet milijuna KM. Nastrandale su i plantaže mandarina na kojima se komercijalni urod ne očekuje u naredne tri godine. Ponuda povrća i južnog voća bit će drastično smanjena, a cijene osjetno povećane. Ništa bolje nije ni u mljekarskoj industriji. Zbog zametenih cesta i sela mljekare nisu mogle otkupljivati mlijeko, a zbog zabrana prometovanja na tržište nisu mogle

distribuirati gotove proizvode. Meggleova mljekara u Bihaću priopćila je da više dana nije otkupljivala mlijeko ni opskrbljivala tržište. Velike su štete imali i stočari. Pod urušenim štalama uginulo je na desetine goveda i ovaca. Promet na cestama i prugama bio je znatno otežan. Sarajevo je više dana bilo odsjećeno od Mostara. Stožer civilne zaštite Federacije BiH izdao je tek sredinom veljače naredbu da se dannim blokirani teški kamioni, šleperi i autobusi konvojima uz pratnju policije upućuju na određenja. Udruge za unutrašnji i međunarodni promet Vanjskotrgovinske komore BiH ocijenile su da njihove članice svakoga dana zbog blokiranih cesta i vozila gube oko pet milijuna KM.

Mostarski Aluminij suočava se ovih dana s najvećim teškoćama i pla-

nira postupno gasiti proizvodnju zbog redukcija struje velikim potrošačima, do čega je došlo jer su kupci otkazali ranije dogovorene isporuke. Arcelor Mittal iz Prijedora je zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta i sigurnosnih razloga obustavio eksploraciju željezne rudači i na prililan odmor poslao 800 radnika. Luka Brčko je zbog niskog vodostaja Save i leda prekinula rad i osoblje poslala kućama.

Voda će biti blago

Prijedorska tvornica keksa Mira iz grupacije Kraš obustavila je proizvodnju zbog otežanog dolaska radnika na posao. Zvezovo-Lasta iz Čapljine također je bila prisiljena na obustavu rada. Proteklih godina skijaški centri u BiH žalili su se na loše sezone zbog nedostatka snijega, a sad jadikuju jer imaju previ-

še snijega koji je otjerao turiste. U jednom razdoblju u BiH je došlo do nestasice pogonskog goriva, posebice dizela, zbog velike potrošnje i onemogućene opskrbe iz terminala u Pločama. Cisterne su uglavnom stizale sa sjevera, iz rafinerija u Bosanskom Brodu i Sisku. Iako se svakodnevno apeliralo na ograničenu potrošnju, opskrba strujom je bila dobra, s izuzetkom mjesta gdje je bura polomila dalekovode. Termoelektrane su radile maksimalnim kapacitetom jer su akumulacije hidrocentrala gotovo presušile.

U svakom zlu se nađe i nešto dobro, kaže poslovica. Visoki snijeg koji je prekrio cijelu BiH, prouzročio ljudske žrtve i go-

Štete u povrtnarskoj proizvodnji procjenjuju se na najmanje pet milijuna konvertibilnih maraka

lumu materijalnu štetu, prema mišljenju stručnjaka za klimatska zbijavanja nije ništa drugo nego golemo bijelo zlato. Njegovim topljenjem popravit će se nepovoljna hidrološka slika nastala zbog jedne od najdužih suša u prošloj godini. Topljenjem će se regenerirati kraški fenomeni, napose u Hercegovini, i presušene akumulacije hidroelektrana. Voda će ponovno postati neprocjenjivo blago zemlje. ■

(600 mil € dug dvaju crkvenih holdinga (220 mil € gubitka iz prošle godine mora pokriti NLB

GOSPODARSKI SLOM NADBISKUPIJE MARIBOR

Zvona više ne zvone

Multimilijunski poslovi crkvenih poduzetnika u Mariboru neslavno su propali. Mnoge slovenske tvrtke pretpjet će štetu, a u igri su i poduzeća iz Hrvatske

Franjo Kiseljak
kiseljak@privredni.hr

Nadbiskup Marjan Turnšek došao je prošlog ljeta u ime Nadbiskupije Maribor zamoliti tadašnjeg premijera Boruta Pahora za posredovanje u sporu s Novom Ljubljanskim bankom koja je u stara dobra vremena izdašno kreditirala slaganje pozamašnog portfelja u dva crkvena holdinga. U vrijeme kada su papirnate vrijednosti bujale deseterostruko brže od realnih, mnogi su počeli grabiti. Priliku su odlučili iskoristiti i crkveni ekonomi, vjerujući da im Svevišnji neće zamjeriti jer ne zgrču za sebe nego za opće dobro, konkretno – “za unaprjeđenje pastoralu”. Dva crkvena holdinga dobila su na krštenju prikladna imena – Zvon 1 i Zvon 2.

Dobila su i politički blagoslov, jer je nezamislivo da se može stvoriti vlasnički imperij takvih dimenzija kakav je uspjelo stvoriti Nadbiskupiji Maribor, a da država nije dala mig državnim bankama da ne škrta u kreditnoj asistenciji.

Hipoteke zaledile imovinu

U međuvremenu dogodila se kriza čiji je vjetar otpuhao krovove s mnogih tajkunskih tvorevin. Vjetar je razvalio i holdinge Nadbiskupije Maribor. Umjesto poduplane gospodarske osnovice “za unaprjeđenje pastoralu”, ulagači i financijeri mogli su samo nijemo promatrati kratere decimaliziranih vrijednosti. Nastrandalo je 30.000 ulagača. Hipoteke su zaledile važnu imovinu kao što je zgrada nadbiskupijske Gimnazije. U

igri je 800 milijuna eura. Iz kratera nadbiskupijskih finansijskih promašaja vjerovnici će izvući samo ostatke ostataka.

Afera je šokirala slovensku javnost. Neugodno je bio iznenaden i Vatikan koji je u Sloveniju poslao savjetničku ekipu iz Banke Rothschild čije je rješenje bilo neprobavljivo za slovenske banke. Naime, savjetovano im je da otpisu veći dio potraživanja, te da ostatak rastegnu do nekih boljih vremena. NLB kao najveći financijer pružio je i najveći otpor. To je i dovelo Turnšeka u Pahorov kabinet, ne bi li preko njega kao zastupnika državnog interesa u državnoj banci smekšao otpor predloženim sanacijskim programima. Učinak je bio obeshrabrujući – Pahor je preporučio nadbiskupu da nastavi pregovaratati s NLB-om. O sastanku uredno je

izvjestio, kako to nalazu slovenski propisi, Antikorupcijsku komisiju. Ona je taj događaj zavela u proto-

Vjetar krize je razvalio i holdinge Nadbiskupije Maribor, a nastrandalo je 30.000 ulagača

kol kao – lobistički sastanak. Iz popratne prijavnice lako je naslutiti Turnšekove muke koji je govoreći Pahoru o teškom položaju morao izreći i rečenicu da “Nadbiskupiji prijeti – ukinjanje”.

Novi ekonomi, stara priča

Nakon sastanka u kolovizu, Gospodarstvo Rast i Holding Zvon 2 završili su u stečaju. Holding

Zvon 1 formalno je u postupku prinudnog poravnanja što ga sada NLB sudskim putem uporno gura u stečajnu završnicu. Novi crkveni ekonomi ponavljaju staru priču svih propalih tajkunskih očajnika. Stečaj nije nužan – imamo stranog strateškog ulagača koji pristaje na djelomičnu isplatu vjerovnicima! Tko normalan može ući u holding krajnje narušenog ugleda, gotovo bez zaposljenih, s oko 600 milijuna eura duga i s udjelima u poduzećima koja na burzi danas vrijede deprimirajuće malo? NLB da i želi, nema čime okajati grijehe crkvenih ekonomi. Najprije mora pokriti 220 milijuna eura gubitka iz poslovanja u prošloj godini. Teška misija, pogotovo nakon povlačenja Agrokora iz kupnje udjela u Mercatoru gdje se NLB nudio utršku od 90 milijuna eura. ■

Kraci sežu i u Hrvatsku

U sporu kojim NLB pokušava deložirati Zvon 1 iz prinudnog poravnanja u stečaj, nadležni sud istražio je vještačenje o ključnom pitanju – kakvi su izgledi da Holding podmiri svoje obvezu. Za vještaka sud je odredio Franca Kolenga. Njegov nalaz glasi: Holding Zvon 1 može stati na noge. Šanse za to su 50 i više posto! Na žalost, dobre najave ubrzo su se rasplinile u sumnji da je Kolenc u sukobu interesa. Tragom njegovih bivših poslovnih veza došlo se do poduzeća Akord u Splitu koje je u vlasništvu Zvona 1. U Splitu je registrirana i tvrtka Sole Orto, poznata po tome što se na njeno zemljište iza Sutivana na Braču zakačilo hipoteku za 20 milijuna eura kredita Dravskih elektrana mariborskom crkvenom holdingu. Splitski Akord investitor je i projekta Villas Opatija. Tri vile zbog prevelikih gabarita i jer su izgradene na zaštićenom području, ne mogu naći kupce za svoje stanove. Ima i drugih oblika povezanosti hrvatskih tvrtki s epizodom neuspjelog crkvenog “holdingiranja” u Sloveniji. Terme Tuhelj u vlasništvu su Termi Olimija, u kojima, pak, mariborski crkveni holding ima respektabilan udjel.

Brojne kolateralne žrtve

I mnoge slovenske tvrtke ni krive ni dužne pretpjet će štetu jer kao punjači buduće stečajne mase ne mogu neokrnuto proći proces novog vlasničkog preslagivanja. Krka, Etol, Gea, Iskra Avtoelektrika i ostale tvrtke sa simboličnim brojem dionica u portfelju crkvenih holdinga, lako će prebroditi nadolazeću neizvjesnost. Crno se piše tvrtkama u kojima Zvon 1 ima većinsko vlasništvo, primjerice 69 posto u Mladinskoj knjizi kao vodećem nakladniku u Sloveniji, u Cetisu koji je tiskar službenih dokumenata te u 300 godina starom Vinskom području Bistrica.

*vijesti

Počela agitacija za prioritete

Prije nego što se nova slovenska vlada upustila u skraćivanje državnog proračuna za 800 milijuna eura, aspiranti na investicije počeli su agitirati za naklonost u prioriteta. Direktor teretnog prometa Slovenskih željeznica Igor Hribar zauzeo se za hitnost u gradnji nove pruge između Kopra i Divače. Slovensku javnost alarmirao je tvrdnjom da se Hrvatska sprema graditi prugu od Rijeke do granice s Mađarskom. Istodobno Austrija odmije s projektom prebacivanja tereta iz Trsta pravcem Pontebba na Klagenfurt, pa sve do Graza. “Skrene li teret na ova dva pravca, mi u Sloveniji možemo otpisati koridore V. I X.”, rekao je Hribar.

Norkring odlazi iz Slovenije

Norveška tvrtka Norkring na čijoj su mreži digitalne prizemne televizije multipleks B emitirali Pink TV i TV3, napušta Sloveniju. Razlog: nesređeni odnosi na slovenskom tržištu telekomunikacijskih usluga zbog čega im je onemogućeno “ostvarenje zatrtanih ciljeva”. Najavljuje se i odlazak poneke podružnice stranih farmaceutskih tvrtki, navodno zbog sve oštrijih zahtjeva za sniženje cijena postojećih i novih inovativnih lijekova.

Nema kupaca za Splošnu plovbu

Rekordno niske vozarine za rasute terete (Baltic dry Index – 729), vjerojatno su razlog što se na javni poziv za prikupljanje ponuda za 25 posto udjela u Splošnoj plovbi nije dosad javio ni jedan zainteresirani kupac. Paradržavni fondovi KAD i SOD očekivali su 59 milijuna eura za četvrtinu portoroškog brodara.

*vijesti**Štand HTZ-a nagrađen na sajmu u Pragu**

Hrvatska turistička ponuda predstavljena je nedavno češkoj publici na turističkom sajmu Holiday World u Pragu. Novi štand HTZ-a, površine 60 četvornih metara osvojio je drugu nagradu u izboru za najljepši štand. U konkurenciji 30 štandova najljepšim je proglašen onaj Dominikanske Republike.

Uskoro stečaj Generalturista

Uprava Generalturista proteklog je tijedna podnijela zahtjev za pokretanje stečajnog postupka za tu tvrtku. Naime, promet GT-a u zadnje se dvije godine prepolovio zbog utjecaja gospodarske krize. Zahtjevom za stečajni postupak završit će dugogodišnje poslovanje te najstarije hrvatske turističke agencije. GT je *outgoing* agencija jer se njeno poslovanje najvećim dijelom temeljilo na putovanju domaćih putnika i poslovnih ljudi u inozemstvo.

Putnička agencija podružnice Vladimir Nazor

Putnička agencija podružnice Vladimir Nazor, u vlasništvu Zagrebačkog holdinga, nedavno je otvorena u Zagrebu. Ljubitelji putovanja iz ponude te agencije mogu birati aranžmane za brojne turističke destinacije te aranžmane za Nazorove objekte. Nazorovi objekti smješteni su u Zagrebu (hostel Arena i Grad mlađih), Crikvenici, Puntu na otoku Krku, Skradinu, Velom Lošinju, Dugoj uvali (hostel i kamp) te u Savudriji (kamp). U tijeku je prodaja aranžmana za Europsko nogometno prvenstvo u Poljskoj i Ukrajini te organizirana ljetovanja za djece od sedam do 18 godina.

(209 članova ima Udruga obiteljskih i malih hotela **(oko 200 dana godišnje** trebaju biti popunjeni mali hoteli

OSMA SKUPŠTINA NACIONALNE UDRUGE MALIH I OBITELJSKIH HOTELA

Traži se novi zakonodavni okvir

Ove će se godine započeti ubirati naknade za koncesije na turističko zemljište, a ta sredstva će se vratiti kroz ulaganja u turističku infrastrukturu, najavio je Robert Pende

Jozo Vrdoljak
vrdoljak@privredni.hr

Obiteljski i mali hoteli su svojim udruživanjem u Nacionalnu udrugu obiteljskih i malih hotela postigli ponajbolje zajedničke rezultate u odnosu na slična udruženja u Hrvatskoj. Trenutačno Udruga okuplja 146 hotela te 63 pansiona i agrodomaćinstava iz cijele Hrvatske te se nuda, kako je istaknuto na skupštini te udruge održanoj protekloga tijedna u Splitu, uspešnijoj turističkoj sezoni.

Lakše kod obrta

“Dobre vijesti nam dolaze s njemačkog tržišta jer su trenutno rezervacije za Hrvatsku u najznačajnijim turističkim agencijama za 50 posto više nego u isto vrijeme prošle godine. Vrlo je značajno to da Hrvatsku strani turisti više ne biraju kao povoljniju destinaciju, nego je prepoznaju kao destinaciju kvalitete. To je vrlo značajan podatak i za male hotele jer su oni jedan od najkvalitetnijih segmenta naše turističke ponude, a da bi pozitivno poslovali, moraju biti popunjeni oko 200 dana godišnje”, istaknuo je Šime Klarić, vlasnik triljskog hotela Sveti Mihovil i čelnik Udruge kojem je na ovoj skupštini potvrđen novi četverogodišnji mandat.

Prema njegovim riječima, u ovoj se godini mali obiteljski hoteli moraju izboriti za promje-

nu nekih nelogičnosti u zakonodavstvu. “Dosta smo se angažirali u prepoznavanju kritičnih točaka poslovanja i raznih administrativnih zapreka koje nam onemogućavaju da budemo konkurenčniji. Mi smo novi segment turističke ponude i kao takvog nas nema u zakonodavstvu Hrvatske. Zakonske odredbe se odnose na hoteljerstvo, što znači da naši zakoni ne razlikuju male hotele od 30 soba od onih velikih s po 300. Potreban nam je novi zakonodavni okvir koji će prepoznati specifičnosti malog hoteljerstva. Primjera radi, obiteljskim tvrtkama koje su vlasnici hotela nije dozvoljeno angažiranje članova obitelji čak ni na nekoliko sati ako im dode poveća grupa turista ili kod organizacije rođendana, pričesti, vjenčanja... Kod obrata je to malo lakše. Stoga se moramo izboriti da se

to promijeni”, istaknuo je Klarić dodavši kako mali hotelijeri očekuju punu potporu nadležnog ministarstva u izmjenama brojnih zakonskih nelogičnosti.

HBOR-ova milijarda kuna za turizam

Pomoćnik ministra turizma Robert Pende naglasio je kako je Hrvatska banka za obnovu i razvi-

to naši zakoni ne razlikuju male hotele od 30 soba od onih velikih s po 300, ustvrdio je Šime Klarić

tak osigurala više od milijardu kuna za kreditiranje turizma u ovoj godini te kako upravo u turizmu očekuje najviše investicija. Dodao je kako Ministarstvo turizma ove

godine ima nešto manji proračun nego lani, ali da to poduzetnici neće osjetiti. “Novost je da će se ove godine započeti ubirati naknade za koncesije na turističko zemljište, a ta sredstva ćemo vratiti kroz ulaganja u turističku infrastrukturu. Teško je reći o kolikom je iznosu riječ, ali se procjenjuje da bi to moglo biti više desetaka milijuna kuna, što bi

se nakon prikupljanja uložilo u podizanje vrijednosti destinacije”, kazao je Pende.

Pomoćnik ministra turizma je posebno naglasio kako mali i obiteljski

hoteli ove godine mogu očekivati nastavak dugogodišnje suradnje s Ministarstvom turizma. “Predstoji nam vrlo važna suradnja u izradi strategije razvoja turizma i glavnog plana razvoja turizma. Imamo čitav niz problema koji pritišću turistički sektor, a najveći dio njih dolazi iz resora izvan Ministarstva turizma. Stoga je potrebno locirati te probleme i predložiti njihova rješenja. Prvi koraci su već učinjeni, a to su svakako smanjenje stope poreza na dodanu vrijednost na turističke i ugostiteljske usluge koja će od iduće godine biti 10 posto. U proceduri je i smanjenje dijela parafiskalnih nameta na hoteljerstvo od kojih izdvajam smanjenje vodne naknade za 50 posto”, zaključio je pomoćnik ministra turizma naglasivši kako će vrlo skoro doći do mijenjanja cijelog niza zakona. ■

(1,8 mlrd kn

neto dobit T-Hrvatskog telekoma 2011.

(8,07 mlrd kn

prihodi T-HT-a 2011. (3,6% manji nego 2010.)

T-HRVATSKI TELEKOM

DIVIDENDA U DVA DIJELA

Smanjenje kapitalnih ulaganja odgovor je na okruženje i poteškoće s regulatornim okvirom, kaže Ivica Mudrinić

Boris Odorčić
odorcic@privredni.hr

Neto dobit T-Hrvatskog telekoma u 2011. iznosila je 1,8 milijardi kuna te je bila za 1,1 posto manja u odnosu na 2010. godinu. Prihodi ovog vodećeg pružatelja telekomunikacijskih usluga u nas lani su iznosili 8,07 milijardi kuna te bili manji za 3,6 posto u odnosu na 2010. godinu.

Ivica Mudrinić, predsjednik Uprave T-HT-a, kaže kako unatoč činjenici da recesija traje već četvrtu godinu, T-HT bilježi solidne rezultate, ne samo za hrvatske uvjete nego i šire. "Zadržali smo vodeći položaj u svim tržišnim segmentima u kojima poslujemo te smo usmjereni na ino-

vativne ICT usluge i sadržaje", napomenuo je.

Uz neto dobit i prihode, smanjena su kapitalna ulaganja za 23,9 posto, na 877 milijuna kuna. "Smanjenje kapitalnih ulaganja je rezultat vođenja brige o poslovanju, tijeku novca i ukupnim rezultatima te odgovor na okruženje u

kojem poslujemo i poteškoće s regulatornim okvirom", rekao je Mudrinić. Uprava i Nadzorni odbor T-HT-a predložili su dividendu u iznosu od 22,14 kuna (lani 22,76 kuna). "Prijedlog Uprave i Nadzornog odbora je da se dividenda isplati dvokratno. Drugim riječima, da se

prvi dio u iznosu od 11,07 kuna, ili 50 posto dividende, isplati 27. veljače, a drugi dio nakon skupštine, dakle vrlo vjerojatno u svibnju, kao i prethodnih godina", objasnio je čelnik T-HT-a.

Grupa je na koncu 2011. imala 650.713 pretplatnika ADSL-a što je za 3,4 posto više u odnosu na 629.228 korisnika pristupa širokopojasnom internetu, koliko ih je bilo koncem 2010. godine. Broj korisni-

ukupne T-HT-ove baze korisnika ADSL-a.

Usprkos velikom povećanju broja pretplatnika, hrvatsko tržište širokopojasnih usluga za T-HT i dalje predstavlja značajnu priliku za rast. Jer, svega je 45 posto hrvatskih kućanstava spojeno putem širokopojasnog priključka u nepokretnoj mreži, dok je prosjek u Zapadnoj Europi veći od 62 posto.

Pad prihoda kao i lani

Premda očekuje zaokret te se nuda kako će najnoviji potezi Vlade urodit plodom, Mudrinić smatra da će hrvatsko gospodarstvo i dalje biti manje-više u sličnom stanju kao i do sada. Jer, valja proći određeno vrijeme kako bi se pokazali prvi rezultati tih poteza. "Zbog toga očekujemo nastavak prošlo-

godišnjeg trenda pada prihoda te sličnu razinu kao i do sada. Dodatni utjecaj svakako će imati povećanje PDV-a za dva postotna boda, kao i činjenica da smo ponovno dobili porez ili naknadu od šest posto koja izravno utječe na naš prihod", napomenuo je dodavši kako je to nepravedno. "Oporezivati bruto prihod je upitno i destimulativno, uvođenje poreza smanjuje našu mogućnost ulaganja. Očekujem kako ćemo pronaći drugi modalitet, povećati investicije i možda iskoristiti priliku otkupa onog dijela spektra ili kanala koji su oslobođeni prilikom prelaska na digitalno emitiranje televizije. A taj dio je upravo namijenjen za pokretne komunikacije na europskoj razini", zaključuje Mudrinić. ■

DIGITALIZACIJA STVARNOSTI I AUTORSKA PRAVA

ACTA ne bi donijela ništa novo

Goran Šikić
sikic@privredni.hr

Medunarodni trgovinski sporazum ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) izazvao je podvojene reakcije diljem Europe, iako Europska komisija naglašava da njegovo usvajanje ne zahtijeva nikakve promjene u pravnoj stečevini EU-a. Taj sporazum, tvrdi EK, ne sadrži nikakve odredbe koje bi omogućile ukidanje pristupa internetu za građane ili nadzor interneta.

Prof. dr. Igor Gliha s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik Hrvatskog društva za zaštitu autorskih prava

tva za autorsko pravo, smatra kako ni eventualno usvajanje ACTA-e u Hrvatskoj neće uopće utjecati na regulaciju autorskog prava, jer gotovo sva rješenja iz ACTA-e postoje i u Hrvatskoj.

"Oko tog sporazuma javlja se puno zabluda, možda iz interesa određene industrije kojoj ne odgovara zaštita autorskog prava i intelektualnog vlasništva, pa se situacija instrumenatalizira puštanjem informacija koje nisu točne", kaže Gliha. ACTA se, napominje, odnosi na prodaju krivotvorene robe te na ilegalno korištenje tude glazbe putem interneta. "Nigdje iz ACTA-e ne

Nigdje iz ACTA-e ne proizlazi da bi pojedinac koji nešto skine za vlastitu potrebu mogao zbog toga biti kažnen, kaže prof. Gliha

proizlazi da bi pojedinac koji nešto skine za vlastitu potrebu mogao zbog toga biti kažnen na bilo koji način. Nije problem ako netko stavi svoje djelo na internet i dopusti da se skida, već ako netko protivno volji autora njegovo djelo stavi na internet i drugi ga

skidaju. Ali, ni to nije toliki problem dok taj drugi ne počne na tome zarađivati", istaknuo je Gliha.

Mladen Vukmir, predsjednik hrvatskog ogranka Međunarodnog društva za zaštitu industrijskog vlasništva (AI-PI Hrvatska), pozdrav-

lja diskusiju o ACTA-i jer, kako ističe, budućnost gospodarstava naših društava leži u iskorištavanju nematerijalne imovine. "Sve je jasnije da javnosti nije prvenstveni problem uvođenje dodatnih mjeri zaštite protiv piratstva i krivotvorenja, nego

pitanje percepcije sužavanja sloboda na internetu. S obje strane postoje maksimalističke tvrdnje, kako u isticanju negativnih učinaka piratstva na strani zagovornika autorskog prava, tako i u preveličavanju opasnosti za tehnički integritet interneta u slučaju uvođenja za sada nespecificiranih tehničkih mjeri", smatra Vukmir. On kaže da će se dematerializacija, odnosno digitalizacija naše stvarnosti nastaviti velikom brzinom, te je stoga logično da će se živa diskusija o prirodi prava intelektualnog vlasništva nastaviti, te će se predlaganje novih zakona ubrzati. ■

KNJIGOMETAR

Pripremila:
Vesna Antonić

JOSIP GLAURDIĆ

VRIJEME EUROPE - ZAPADNE SILE I RASPAD JUGOSLAVIJE

Mate

Vrijeme Europe rasvjetljava dramatičan sukob mišljenja unutar zapadnog saveza o mogućim odgovorima na jugoslavensku krizu. Glaurdić identificira korijene tog sukoba u različitim sklonostima zapadnih sila po pitanju uloge ujedinjene Njemačke, Istočne Europe, i vanjske i sigurnosne politike u budućnosti europskih integracija. Knjiga nudi svježe viđenje događaja koji i danas utječu na ustroj Jugistočne Europe i njen odnos s ostatkom kontinenta.

BRANKO ČEGEC

POKRET OTPORA

Meandarmedia

Čegec u ovim svojim uvodnicima časopisa Tema bilježi manje ili više poznate činjenice o izlaženju i neizlaženju pojedinog broja, suradničkim i nesuradničkim, finansijskim nevoljama, autorima, knjižarama, sajmovima, festivalima, o prodaji, distribuciji... Strast i zagriženost, upućenost u fenomene i nove kontekste izdavačkih i književnih praksi, upisana u njih, nadilazi prostor vlastitog interesa i prerasta u sliku zajednice čiji su životi neodvojivi od knjige i borbe s vjetrenjačama.

ROY JACOBSEN

SPALJENI GRAD ČUDA

Sysprint

Roman je pogled na tzv. zimski rat između Finaca i sovjetske Crvene armije u kojem je poginulo i možda čak 270.000 osoba. No ovo svjedočanstvo o međuljudskim i prirodnim okrutnostima je očuđeno, pomaknuto na marginu, u vizuru lokalne lude, drvosječe kojeg smatraju idiotom, preziru i sažalijevaju. Zatečen u ledom okovanom gradu, spaljenom i smrvljenom granatama, usred stradanja i propadanja, poniznosti i srama, taj otpadak ljudske zajednice uspijeva iskopati ono najveće iz Čovjeka.

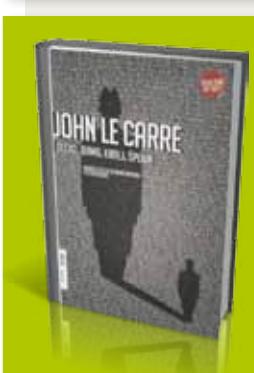
JOHN LE CARRÉ

DEČKO, DAMA, KRALJ, ŠPIJUN

Profil

London, 1973. U svijetu špijuna krtica ruje svoje labirinte, raskrižja i zamke, a onaj tko je pokuša uloviti i sam bi mogao završiti kao lovina. Zato su zadatak povjerili Smilejiju. Iz vrha britanske tajne službe već godinama curi. Sovjeti uništavaju najbolje ljude i operacije Cirkusa i više nema sumnje da se iza kodnog imena Gerald krije dvostruki špijun - jedan od Smilejjevih kolega.

Ali kako slijediti krticu a da ti se strop ne sruši na glavu?

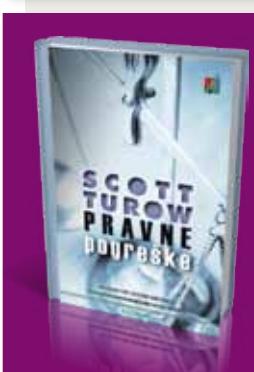

SCOTT TUROW

PRAVNE POGREŠKE

Algoritam

Arthur Raven je staloženi i marljivi odvjetnik kojemu je po službenoj dužnosti dodijeljen slučaj Rommyja Gandolpha, osuđenika na smrt zbog trostrukog ubojstva. Trideset tri dana prije izvršenja presude Rommy odlučuje ustati protiv kazne koja ga čeka i nijeće priznanje zločina od prije 10 godina. Tvrdi kako su mu ubojstva podmetnuta i Arthur ima malo vremena to dokazati. Rommyja spasiti može samo dokaz da je prilikom suđenja počinjena pogreška zbog koje bi prizivni sud poniošto smrtnu kaznu.

PRIRUČNIK ZA BAVLJENJE SEOSKIM TURIZMOM

Korak po korak od ideje do uspješnog poslovanja

Ovaj besplatni priručnik detaljno, jednostavno i razumljivo obrađuje sve teme vezane za organizaciju i vođenje turističkog seoskog obiteljskog gospodarstva

Informacija o pojavi novog stručnog izdanja *Priručnik za bavljenje seoskim turizmom – korak po korak od ideje do uspješnog poslovanja* neobično se brzo (za jedno stručno izdanje) raspirala putem medija, pogotovo lokalnih. Tome je svakako pridonio i sam autor, **Robert Baćac**, koji je u kratkom vremenskom rasponu održao niz promotivnih tribina, i to od Konavla na jugu do Feričanaca i Nove Gradiške na sjeveru Hrvatske.

“Priručnik doslovno korak po korak, detaljno, jednostavno i razumljivo obrađuje sve teme vezane za organizaciju i vo-

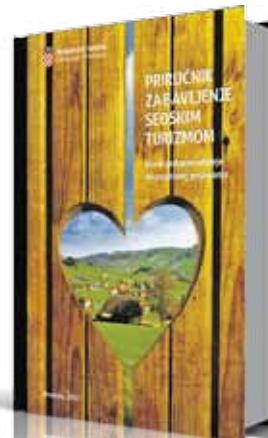
zdužovanje u poslovanju. Stara, tradicionalno izgrađena, napuštena štala u vlasništvu lokalnih stočara tada je pretvorena u seosku kuću za odmor te dobila naziv *gites* (kućica) - i tako je započela povijest ove vrste turizma.

Pomoć razvoju seoskog turizma

Drugi razlog izrade ovoga priručnika je to što se lani obilježavalo 60 godina od nastanka prvog turističkog seoskog gospodarstva. Naime, još 1951. godine u malom selu Chandal a la Javie, u francuskoj Provansi, senator Emile Aubert pokrenuo je pilot-projekt organizacije turističkih usluga na seoskim gospodarstvima. Cilj projekta bio je očuvanje seoskih sredina, zaustavljanje iseljavanja stanovništva, stvara-

Priručnik je nastao iz potrebe da se na jednom mjestu prikupe i obrađe znanja i korisne informacije vezane za seoski turizam

denje turističkog seoskog obiteljskog gospodarstva, uključujući izbor turističkih usluga, uređenje domaćinstva, registraciju, zakonske odredbe, porezne obveze, promociju, marketing i ostale teme i podteme. Dakle, na jednom mjestu prikupljena su i obrađena sva znanja i korisne informacije, što je bio i jedan od razloga nastanka ovog priručnika”, objašnjava Baćac.

O autoru

Priručnik za bavljenje seoskim turizmom - korak po korak od ideje do uspješnog poslovanja izrađen je u sklopu UNDP-a (Program Ujedinjenih naroda za razvoj) projekta Očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti na dalmatinskoj obali - COAST u suradnji s Ministarstvom turizma Hrvatske kao nakladnikom. Autor Robert Baćac (Pula, 1969.) nacionalni je konzultant za agroturizam pri UNDP-u i direktor Ruralisa, konzorcija agroturizma i ruralnog turizma Istre. Inače, Robert Baćac je u razdoblju od 2004. do 2005. obnašao dužnost pomoćnika ministra mora, turizma, prometa i razvijatka, a upravo je djelatnost i razvoj seoskog turizma područje kojim se aktivno bavi više od 15 godina. Robert Baćac je i potpredsjednik EUROGITES-a - europske federacije ruralnog turizma.

nje novih mogućnosti za zaradu i ponovno oživljavanje lokalne poljoprivrede. Stara, tradicionalno izgrađena, napuštena štala u vlasništvu lokalnih stočara tada je pretvorena u seosku kuću za odmor te dobila naziv *gites* (kućica) - i tako je započela povijest ove vrste turizma.

Treći motiv za stvaranje priručnika, objašnjava Baćac, bila je želja da ohrabri sve one koji žele nuditi turističke usluge na svojim gospodarstvima te da se onima koji se takvim turizmom već bave olakša snalaženje u poslovanju. Autorov cilj je i dodatno motivirati na očuvanje ambijentalne arhitekture, seoskih kuća, lokalnih specifičnosti, starih zanata, domaćih proizvoda, odnosno kroz turističke usluge omogućiti očuvanje životnosti i privlačnosti sela i seoskog načina života.

Ne manje važno – priručnik je besplatan, a dobiti se može preko Ministarstva turizma koje odredenu količinu priručnika čuva za potrebe poduzetnika (kontakt osoba je Tanja Novotni Golubić, telefon 01 6169 260 ili mail: Tanja.Novotni.Golubic@mintr.hr).

Priručnik se također može besplatno kopirati s interneta, u pdf formatu, i to s UNDP-ovih stranica: www.undp.hr/upload/file/278/139168/FILENAME/Priročnik_Seoski_turizam_za_web.pdf (S.S.) ■

STEČAJEVI NEKRETNINE DRAŽBE

Na bubnju stan, kuće i zemljišta

Kuća, površine 1849 četvornih metara, procijenjene vrijednosti 650.000 kuna, nalazi se u Volavju 98, naselje Volavje, Općina Jastrebarsko, a u naroni predstavlja obiteljsku kuću, gospodarske zgrade i dvorište. Prodaje se na dražbi **22. veljače u 9 sati** na Trgovačkom sudu u Zagrebu, Petrinjska 8, dvorišna zgrada soba 93/II. Nekretnina se prodaje po načelu viđeno-kupljeno, što isključuje sve naknadne prigovore kupca. Objekt prodaje može se razgledati uz prethodni dogovor sa stečajnim upraviteljem na broj telefona 091/2111 181. Jamčevina iznosi pet posto vrijednosti nekretnine.

Poslovni prostor, procije-

njene vrijednosti 5,22 milijuna kuna, nalazi se u Heinzelovoj ulici 62 u Zagrebu, a prodaje se na dražbi **22. veljače u 10 sati** na Trgovačkom sudu u Zagrebu, Petrinjska 8, soba 89/II. (ulična zgrada). Prodaja se obavlja po načelu viđeno-kupljeno, što isključuje sve naknadne prigovore kupca. Nekretnina se može razgledati uz prethodni dogovor sa stečajnim upraviteljem na broj telefona 091/5266 982, uz prethodnu uplatu od 500 kuna. Jamčevina iznosi 10 posto utvrđene vrijednosti.

Zemljište, koje u naravi

predstavlja dvorište i ostatke stale, površine 5044 četvorna metra, procijenjene vrijednosti 1,39 milijuna kuna, nalazi se u zoni male

Kuća, površine 1514 četvornih metara, procijenjene vrijednosti 750.000 kuna, nalazi se u Ulici Jagodno 89a u Velikoj Gorici, a u naravi predstavlja kuću, zgradu (garažu), dvorište i pašnjak. Proda-

Iz očeviđnika nekretnina i pokretnina koje se prodaju u ovršnom i stečajnom postupku (www.hgk.hr)

PONUDA / SURADNJA / TRAŽENJE

Zastupanje

CFC Ltd, Leeds, Ujedinjeno Kraljevstvo. Tvrta nudi zastupanje na području Velike Britanije i Sjeverne Irske. Kontakt: Leyla Murr, leylamurr@hotmail.com, +44 79 50466425.

Distribucija

Mihovljan, Samobor. Tvrta traži distributere za prodaju proizvoda iz vlastite proizvodnje: plastičnih vješalica za mušku i žensku konfekciju i polikarbonatnih čaša za plaže, bazene, ugostiteljske objekte i domaćinstva. Kontakt: Stjepan Dragutin Vučković, mihovljan@zg.t-com.hr, +385 1 3363876.

Stroj za rezanje vodenim mlazom

Dekojet, Merkez, Antalya, Turska, www.dekojet.com. Tvrta nudi svoj proizvod CNC Waterjet - CNC stroj za rezanje vodenim mlazom. Ovim strojem mogu se rezati različite vrste materijala - mramor, granit, staklo, aluminij, čelik, titan... Kontakt: info@dekojet.com, +90 242 2217185-86.

Rakije, voćna vina i vina

Stanal, Cernik, www.stanal.hr. Tvrta proizvodi prirodne rakije (viljamovka, travarica, jabukovača, rakija od višnje), voćna vina (vino od višnje, vino od jabuke), stolna vina, kvalitetna vina s KZP-om i 100-postotne prirodne sokove od vlastitog voća. Kontakt: Mirela Jukić, mirela.jukic@stanal.hr, +385 91 3695027, +385 35 369501.

Oprema za miješalice i sisaljke za beton

Merit Otomotiv, Istanbul, Turska, www.meritautomotive.com. Tvrta je izvoznik i veletrgovac raznih dijelova i opreme za miješalice i sisaljke za beton. Tvrta prodaje kvalitetne proizvode po konkurenčnim cijenama. Asortiman proizvoda uključuje: stezaljke i spojnica 5.5", gumene proizvode za brtvljenje 5.5", spu-

žvaste lopte za čišćenje, zavarene prste-nove, vodene pumpe, gumene klipove, kable, koljena, cijevi, gumena crijeva... Kontakt: info@meritautomotive.com, +90 216 4816643.

Otkup metalnog otpada

Laura, Šenkovec, www.laurametali.com. Tvrta kupuje otpadne kable na bazi bakra i aluminija te otpadni bakar i aluminij. Kontakt: Sandra Lauš, laura@zg.t-com.hr, +385 1 3395733.

Radilice za motore

SAGE Crankshaft Ind., Konya, Tur-ska, www.sagecrank.com. Tvrta nudi različite vrste radilica od jednog do osam cilindra za dizel i benzinske motore. Kontakt: Murat Can, sales@sagecrank.com, +90 332 3452712, +90 544 8292181.

Pamučne krpe

Leondy, Duga Resa. Tvrta nudi pamučne krpe - ostatek od krojenja. Dimenzija cca 30x30 cm. Kontakt: Andelko Blašković, sanda.leondy@email.t-com.hr, +385 47 811055, +385 91 1696093.

Balistička zaštita i tkanine

Lubawa SA, Grudziac, Poljska, www.lubawa.com.pl. Tvrta se specijalizirala na području balističke zaštite, tehničkih i pneumatskih šatora kao i za specijalno obložene tkanine. Iskustvo tvrtke potvrdili su certifikati NATO-a, norme sustava upravljanja kvalitetom kao i sustava za kontrolu proizvodnje te specijalne trgovine. Tvrta realizira narudžbe za poljsku vojsku, policiju, graničnu i lokalnu policiju, te državnu vatrogasnu službu. Lubawa SA opskrbљuje također i turističku branšu te područje sigurnosti i zaštite na radu. Tvrta posjeduje certifikat sustava upravljanja kvalitetom sukladno zahtjevima norme PN-EN ISO 9001:2001 i sustava koji osigurava kvalitetu sukladno zahtjevima NATO-a AQAP-2110. Kontakt: Mariusz W. Kremplewski, info@lubawa.com.pl, +48 56 6994000, +48 607 988748.

IZBOR IZ NADMETANJA

HRVATSKA

Dva službena automobila

Primorsko-goranska županija nabavlja dva službena vozila za potrebe upravnih tijela. Rok dostave ponuda je 6. ožujka.

Uredski potrošni materijal

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje nabavlja uredski potrošni materijal – viseće mape. Rok dostave ponuda je 6. ožujka.

Asfaltiranje javnih površina

Vodovod Pula nabavlja uslugu asfaltiranja javnih površina. Rok dostave ponuda je 5. ožujka.

Financijska sredstva putem kredita

Agencija za upravljanje državnom imovinom nabavlja kratkoročni revolving kredit u iznosu od 100 milijuna kuna. Rok dostave ponuda je 26. ožujka.

REGIJA

Sredstva za higijenu

Ured pomorske sigurnosti Crne Gore nabavlja sredstva za higijenu. Rok dostave ponuda je 27. veljače.

Energetska sanacija

Dom. Dr. Janka Benedita, Radovljica, nabavlja

uslugu energetske sanacije. Rok dostave ponuda je 30. ožujka.

Uredski, sanitarni i tiskarski materijal

Dom zdravlja Zenica nabavlja uredski, sanitarni i tiskarski materijal. Rok dostave ponuda je 12. ožujka.

briefing

Briefing e-servisi d.o.o.
tel.: 01/5501-511
fax.: 01/5501-555
nadmetanja@briefing.hr
www.briefing-nadmetanja.hr

HBOR

4% kamata
za program Kreditiranje proizvodnje

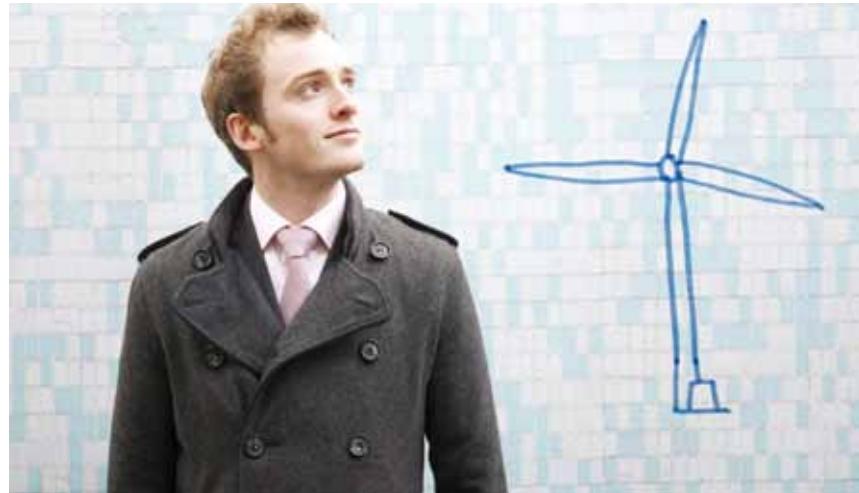
600 mil kn
predviđeno za dokapitalizaciju HBOR-a

Kredit s kamatom od jedan posto

Kako bi se pomoglo poduzetnicima i potaknulo pokretanje investicija, kamatne stope su smanjene za osam kreditnih programa

Jasminka Filipas
filipas@privredni.hr

Kako bi pomogla poduzetnicima i potaknula pokretanje investicija, Hrvatska banka za obnovu i razvoj snizila je kamate za čak osam kreditnih programa, tako da se sada može dobiti kredit za, primjerice, malo i srednje poduzetništvo s kamatom od svega jedan ili tri posto (ovisno o tome što se kreditira). Prilikom prošlotjednog predstavljanja tog smanjenja stopa i dva novih programa, *Kreditiranje proizvodnje i IPA III C, predsjednik Uprave HBOR-a Anton Kovačev* rekao je kako su prostor za sniženje kamata i ove godine pronašli u smanjivanju vlastite dobiti. Smanjenje kamata je privremena mjera i vrijedi od 1. siječnja, tako da i

oni koji su uzeli kredit početkom godine mogu računati na snižene kamatne stope za jedan posto, ako udovoljavaju uvjetima važećih propisa o odobrenju potpora male vrijednosti.

Sniženje kamata uvedeno je s ciljem poticanja novih investicija u poljoprivredi i ribarstvu, turizmu, industriji, ener-

getskoj učinkovitosti, zaštiti okoliša i obnovljivim izvorima energije, a kamate se kreću od jedan do pet posto.

Povoljnije nego u poslovnim bankama

Novi program Kreditiranje proizvodnje usmjeren je na domaće izvoznike i proizvodače te je namije-

njen kreditiranju obrtnih sredstava koja se mogu koristiti za podmirenje obveza prema dobavljačima, troškova zaposlenih, režijskih i ostalih troškova. Krediti se odobravaju u kunama bez valutne klauzule, uz kamatnu stopu od četiri posto godišnje na rok do jedne godine uz mogućnost obnavljanja, a

provode se putem poslovnih banaka.

Program IPA III C osmišljen je kao potpora povećanju konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, a kroz kreditiranje projekata kandidata pro-

Prostor za sniženje kamata HBOR je i ove godine pronašao u smanjivanju vlastite dobiti

ta za ovaj program je dva posto, kredit se može dobiti u kunama ili uz valutnu klauzulu, a rok otplate je do pet godina uključujući poček od godine dana. Odgovarajući na pitanje o dokapitalizaciji HBOR-a, Kovačev je kazao kako je Vlada za tu namjenu predvidjela 600 milijuna kuna, trostruko više nego što je to bilo prošle godine. Odluku o dokapitalizaciji mora potvrditi i Sabor. Nove programe, kao i smanjenje kamatnih stopa, na prošlotjednoj konferenciji za novinare podržao je ministar poduzetništva i obrta Gordan Maras te ministar turizma Veljko Ostojić. Za obojicu to znači značajno veći fond novca za kredite koji su daleko povoljniji nego u poslovnim bankama i koji će svakako pridonijeti povećanju investicija i bržem oporavku gospodarstva. ■

ZAGREBAČKA BANKA

Porasla dobit za 2,7 posto

Zagrebačka banka je protekle godine nakon oporezivanja ostvarila dobit u visini 1,32 milijarde kuna što je 2,7 posto više nego 2010., stoji u nerevidiranom finansijskom izvješću te banke. Poslovni prihodi iznosili su 4,2 milijarde kuna što je povećanje od 134 milijuna kuna. Imovina banke lani je iznosila 104 milijar-

de kuna i porasla je 8,2 posto u odnosu na kraj 2010. godine.

Neto krediti klijentima porasli su za 5,1 milijardu kuna što je 7,9 posto više nego 2010. Od ukupnih kredita, 5,08 milijardi kuna ili 14,5 posto više odnosi se na poduzeća i javni sektor.

Kod stanovništva je, zbog smanjenja raspoloživog dohotka i povećane nezaposlenosti, potražnja za kreditima još uvijek slaba. Tako su lani krediti stanovništva porasli za neznatnih 0,1 posto u odnosu na kraj 2010. Iznimka su stam-

beni krediti koji su prošle godine porasli za 328 milijuna kuna ili 1,8 posto te čine gotovo 60 posto kreditnog portfelja gradana.

Ukupni troškovi poslovanja iznosili su 1,8 milijardi kuna i u odnosu na 2010. smanjeni su za 0,4 posto. Depoziti klijenata protekle su godine iznosili 56,6 milijardi kuna i bili su niži 0,8 posto u odnosu na godinu dana ranije. Depoziti stanovništva povećani su za 105 milijuna kuna, a depoziti pravnih osoba i države smanjeni su za 564 milijuna kuna. (S.P.) ■

OSIGURAVATELJI

Premija 871,2 milijuna kuna

Prema kumulativnim podacima Hrvatskog ureda za osiguranje, u siječnju je 26 društava za osiguranje zaračunalo bruto premiju u visini 871,2 milijuna kuna, što je 1,6 posto više nego u 2011. U skupini neživotnih osiguranja, koja čini 78,88 posto ukupnih osiguranja, premija iznosi 687,3 milijuna kuna što je 0,8 posto manje nego u istom lanjskom razdoblju. Najzastupljenija vrsta osiguranja i dalje je osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila sa zaračunatom premijom od 210,5 milijuna kuna

najveći udio ima klasično životno osiguranje s premijom od oko 160 milijuna kuna što predstavlja povećanje od 3,6 posto. Slijede dodatna osiguranja uz životno osiguranje sa zaračunatom premijom od 12,6 milijuna kuna i udjelom u ukupnoj premiji od 1,45 posto. Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik imaju zaračunatu premiju od 10,2 milijuna kuna što je porast od 17,6 posto u odnosu na lani. Ta vrsta osiguranja u ukupnoj premiji sudjeluje sa 1,17 posto. (S.P.) ■

(505 mil €
vrijednost akvizicije

SBERBANK KUPIO VOLKSBANK INTERNATIONAL

Rusi na našem bankarskom tržištu

Sjedište VBI-ja ostaje u Beču, a Volksbank Hrvatska i dalje podliježe hrvatskoj regulativi

Boris Odorčić
odorcic@privredni.hr

Najveća ruská banka Sberbank zaključila je akviziciju stopostotnog udjela u grupaciji Volksbank International (VBI). Kako toj grupaciji pripada i Volksbank Hrvatska, tako su, može se reći, Rusi ušli na hrvatsko bankarsko tržište. Osim Hrvatske, VBI čine poslovnice i podružnice u Slovačkoj, Češkoj, Madarskoj, Sloveniji, Rumunjskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji te Ukrajini. Ova transakcija nije uključila rumunjsku banku-kére VB Rumunjska.

Andrea Kovacs-Wöhry, predsjednica Uprave Volksbanka Hrvatska, kaže nam kako je vrijednost akvizicije iznosila 505 milijuna eura. "Sjedište VBI-ja ostaje u Beču, a Volksbank Hrvatska i dalje podliježe hrvatskoj regulativi", pojasnila je.

Hrvatski klijenti ove banke tako mogu očekivati niz noviteta. Jer, Sberbank u poslovanju koristi napredne proizvode, usluge i tehnologije u što je zadnjih godina uložio mnogo finansijskih sredstava.

"I dalje ćemo poslovati s građanima, ali i malim te srednjim poduzećima. Također, okrećemo se i većim tvrtkama, odnosno korporativnim klijentima. Detaljna strategija poslovanja, na kojoj se intenzivno radi, bit će donesena za tri do šest mjeseci", kazala je Kovacs-Wöhry.

Potencijalno tržište na koje želi ući Sberbank su Poljska i Turska

Nadalje, za Hrvatsku ova akvizicija znači i dobivanje novog snažnog partnera čije je poslovanje ostalo stabilno i čvrsto, svjetskoj gospodarskoj krizi unatoč.

"S druge strane, ovo je prvi ulazak Sberbanka u regiju Srednje i Istočne Europe. Do sada su bili prisutni samo na ruskom tržištu, na kojem drže 27 posto ukupne bankovne aktive", napomenula je dodavši kako je ovo ujedno prvi korak na kojem se temelji daljnje širenje.

"Potencijalno tržište na koje želi doći Sberbank, osim ovih osam zemalja u koje su sada ušli, su i Poljska i Turska", istaknula je.

Zaključenje prodaje, također, predstavlja završetak procesa koji je otpočeo 8. rujna 2011. godine, kada je Sberbank s dioničarima VBI-ja - među kojima su Österreichische Volksbanken, BPCE S.A., DZ Bank i WGZ Bank - potpisao ugovor o uvjetima kupoprodaje. U razdoblju od potpisivanja ugovora o tim uvjetima do dovršetka transakcije, dioničari VBI-ja uplatili su dodatni kapital kako bi pokrili gubitke iz trećeg kvartala 2011. godine, te pristali na smanjenje prvobitno dogovorene cijene od 585 milijuna eura za 80 milijuna eura.

Platforma za rast

Kao dio konačnog dogovora, Sberbank je također od dioničara preuzeo dugoročno refinanciranje u iznosu od oko 2,1 milijardu eura, dok su VBAG ili skupina banaka predvođena VBAG-om, održali Sberbanku financiranje na rok od pet godina u iznosu od 500 milijuna eura.

Predsjednik Uprave Sberbanka Herman Gref naglasio je kako je interes ove ruske banke razvoj bankarskog sektora. Postoji značajan potencijal na tržištima Srednje

i Istočne Europe, smatra on, te je stoga zahvaljujući kapitalu i pristupu izvorima financiranja Sberbank odlično pozicioniran za daljnji rast. "Sberbank će na temelju iskustva i poslovnih odnosa koje je VBI stvorio u toj regiji izgraditi snažnu platformu za organski rast i daljnje akvizicije", njavio je prvi čovjek Sberbanka.

Valja naglasiti kako VBI, bez rumunjske tvrtke-kéeri, ima ukupno 295 poslovnica i više od 600.000 klijenata. Banke-kéeri VBI-ja spadaju među vodećih 10 banaka (prema ukupnoj aktivnosti) u Hrvatskoj, Češkoj, Slovačkoj te Bosni i Hercegovini, odnosno među prvih 15 u Madarskoj, Srbiji i Sloveniji. Grupacija je, također, prisutna i u Ukrajini te ima odobrenje za rad u Austriji.

Osnivač i većinski vlasnik Sberbanke, pak, je Ruska središnja banka, koja drži više od 60 posto glasačkih prava. Ostale dionice banke u vlasništvu su preko 245.000 malih dioničara.

Banka upravlja najvećom mrežom poslovnica u Rusiji, a ima ukupno 17 regionalnih ureda i više od 19.000 poslovnica. ■

*vijesti

Vaba ostvarila dobit od 9,7 milijuna kuna

Varaždinska Vaba banka lani je ostvarila dobit prije rezervacija i poreza u visini 9,7 milijuna kuna, dok je ukupna imovina banke iznosila 1,24 milijarde kuna. Ukupni krediti potkraj prošle godine iznosili su 793,7 milijuna kuna, a kapital je bio 129,3 milijuna kuna. U 2011. godini ostvaren je rast neto prihoda od naknada i provizija od 10 posto u odnosu na 2010. To je uglavnom rezultat viših prihoda po uslugama platnog prometa te garancijama i akreditivima, kao i nižih rashoda platnog prometa.

Croatia osiguranje povećalo bruto dobit

Croatia osiguranje lani je povećalo bruto dobit za čak 84,4 posto, na 104,7 milijuna kuna, u odnosu na 2010. godinu. To je najveći rast u zadnje četiri godine. Ukupni tvrtkini prihodi u 2011. iznosili su 2,83 milijarde kuna ili dva posto manje nego 2010. Prošle je godine za likvidirane štete Croatia osiguranje isplatilo 1,74 milijarde kuna što predstavlja povećanje od 1,2 posto u odnosu na godinu ranije.

Neto dobit Kraša porasla 28 posto

Grupa Kraš je u 2011. ostvarila neto dobit od 24,9 milijuna kuna, što je 28,3 posto više nego 2010., podaci su iz nerevidiranog konsolidiranog finansijskog izvješća objavljenog na Zagrebačkoj burzi. Ukupni prihodi Gruppe iznosili su 1,13 milijardi kuna i bili su 10,3 posto više nego 2010., dok su ukupni rashodi ostvareni u iznosu nešto većem od 1,1 milijardu kuna, što je 10,1 posto više.

Pala neto dobit Janafa

Jadranski naftovod (Janaf) u prošloj je godini poslovalo s neto dobiti od 72,48

milijuna kuna, što je 31,8 posto manje nego 2010. kada je neto dobit iznosila 106,4 milijuna kuna, podaci su iz nerevidiranog finansijskog izvješća koje je Janaf objavio na Zagrebačkoj burzi. Ukupni prihodi Janafa lani su iznosili 444,9 milijuna kuna, što je za 5,1 posto manje nego godinu ranije, a ukupni rashodi porasli su 5,3 posto, na 352,1 milijun kuna.

Valamaru i Rivieri porasli prihodi

Turistička društva Valamar Adria holding i Riviera Adria protekli su tjeđan na Zagrebačkoj burzi objavili privremene godišnje nerevidirane izvještaje poslovanja za proteklu godinu, koji pokazuju porast prihoda. Pritom su konsolidirani prihodi iznosili 922,2 milijuna kuna što je 9,7 posto više nego 2010. Ukupni rashodi iznosili su 948,4 milijuna kuna i bili su viši za 1,23 posto. Porast konsolidiranih prihoda najvećim je dijelom rezultat uspješne turističke sezone.

ACI ostvario 190 milijuna kuna prihoda

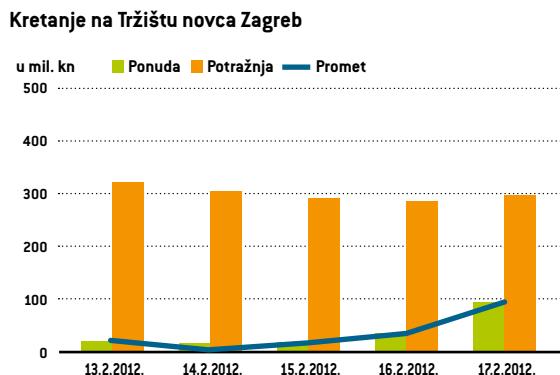
ACI je lani ostvario ukupan prihod u visini 190 milijuna kuna što je šest posto više nego 2010. Povećanje je postignuto unatoč činjenici da cijene nautičkih usluga u ACI marina u lanjskoj sezoni nisu bile više nego godinu ranije. Istodobno je u 2011. ACI zabilježio 24,7 milijuna kuna neto dobiti ili sedam posto više nego 2010. U kategoriji stalnog veza uprihodovano je 93,5 milijuna kuna ili četiri posto više, u kategoriji mjesecnog veza sedam milijuna kuna ili 19 posto više, kategoriji tranzitnog veza 47,5 milijuna kuna, jedan posto više, od zakupa 12,6 milijuna kuna ili 17 posto više, a od ostalih usluga nautičkih uprihodovano je 22,6 milijuna kuna, tj. sedam posto više nego 2010.

TRŽIŠTE NOVCA ZAGREB

Oskudnija ponuda novca i bez viška likvidnosti

Jelena Drinković

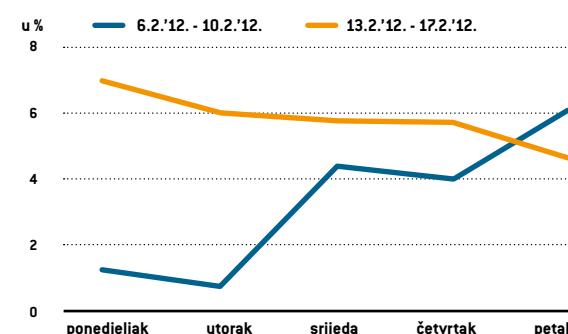
Visoka potražnja za kratkoročnim pozajmicama zadržala se i u proteklom razdoblju. Sudionici su tražili pozajmice s različitim rokovima dospjeća, dok je ponuda novca bila razmjerno skromna. Početkom proteklog tjedna kamatne stope na preko noćne pozajmice dosezale su razinu do šest posto godišnje. Krajem tjedna kamatne stope su se stabilizirale na nešto blažoj razini. Zbog oskudnije ponude novca proteklih dana nije bilo viškova likvidnosti na kraju dana koji bi se usmjerili u prekonoćne de-

pozite kod središnje banke. Prosječna tjedna kamatna stopa iznosila je 5,19 posto, dok je prosječna prekonoćna stopa iznosila 4,99 posto. U utorak je održana aukcija trezorskih zapisa Ministarstva finančnoga. Osim zapisa u kuna-

ma i zapisa izraženih u eurima, na ovoj su aukciji, u skladu s prethodnom najavom, izdani i čisti euro zapisi. Zanimanje sudionika za upisivanjem zapisa u kunama bilo je slabije od uobičajenog te je umjesto planiranih 100 miliju-

Prosječne dnevne kamatne stope na Tržištu novca Zagreb

na kuna upisano samo četiri milijuna kuna zapisa na rok od 182 dana po kamatnoj stopi od 4,7 posto i to je u cijelosti upisan iz bankarskog sektora. Iznos emisije zapisa izraženih u eurima bio je 32,010 milijuna eura na rok od 91 dan uz kamat-

noj stopi od 4,85 posto, a na rok od 546 dana 730,42 milijuna eura po kamatnoj stopi od 5,25 posto. O datumu održavanja sljedeće aukcije Ministarstvo finančnoga će obavijestiti naknadno. Novo razdoblje obvezne pričuve ovoga je puta, očekivano, snažnije potaknulo potražnju za novcem. Zbog smanjene ponude novca, kamatna stopa je u veljaći također značajno rasla. Kakav će biti odnos ponude i potražnje novca idućih dana, te kakav će trend imati kamatna stopa, ovisit će i o dinamici vraćanja kunske likvidnosti u sustav nakon zamjene eura od upisanih trezorskih zapisa. ■

HRVATSKO DEVIZNO TRŽIŠTE

Kuna neznatno ojačala prema euru

Vrijednost kune proteklog je tjedna neznatno porasla u odnosu na euro i švicarski franak. Tako je kuna prema euru porasla za

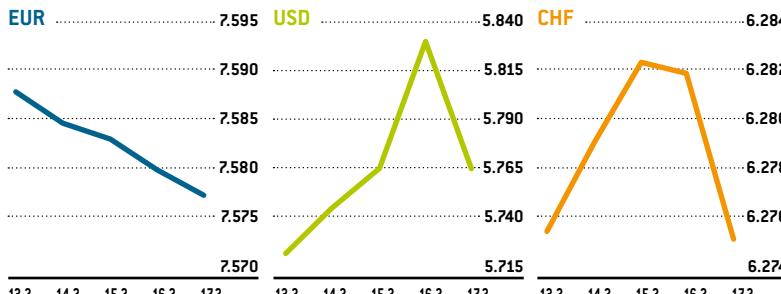
0,13 posto, a srednji tečaj eura na tečajnici Hrvatske narodne banke potkraj proteklog tjedna iznosio je 7,577213 kuna. Na vri-

jednosti je neznatno izgubio švicarski franak, i to 0,004 posto. Srednji tečaj franka u petak je iznosio 6,275125 kuna. Domaća

valuta oslabjela je prema američkom dolaru za 0,78 posto, pa je njegov srednji tečaj na tečajnici HNB-a iznosio 5,765647 kuna. ■

valuta	Srednji tečaj za devize
AUD	australski dollar
CAD	kanadski dollar
JPY	japanski jen (100)
CHF	švicarski franak
GBP	britanska funta
USD	američki dolari
EUR	euro

Izvor: HNB   primjena od 18. veljače 2012. 13.2. 14.2. 15.2. 16.2. 17.2.

MEĐUNARODNO TRŽIŠTE KAPITALA

Ponovno optimizam na svjetskim burzama

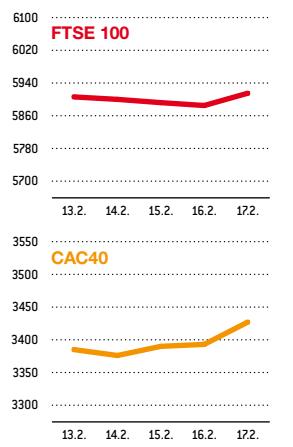
Indeks na svjetskim burzama potkraj proteklog tjedna porasli su uslijed znakova napretka u rješavanju grčke dužničke krize. Na-

ime, govorilo se kako će Grčka uskoro postići sporazum s kreditorima o drugom paketu finansijske pomoći te tako izbjegći stečaj.

Optimizam su zapravo potaknuli europski dužnosnici izjavama o tome kako se dogovaraju detalji tog sporazuma kojim bi se re-

programirali dugovi Grčke prema finansijskim institucijama. Naime, treba smanjiti vrijednost grčkih obveznica za 70 posto. Slijedom tih dobrih naja-

va, porasli su američki terminski indeksi, a pritom je S&P indeks dosegnuo najvišu razinu u proteklih devet mjeseci. S druge pak strane, i na europskim je burzama zavladao optimizam pa su cijene dionica u petak dosegnule najviše razine u proteklih šest i pol mjeseci. I Tokijska je burza bila u plusu - indeks Nikkei prošlog je tjedna porastao za 4,9 posto. ■

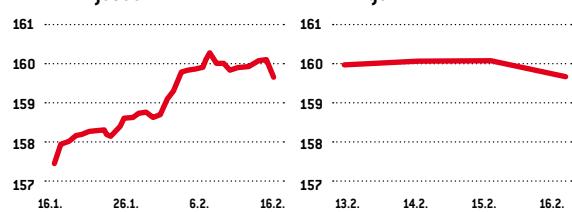

MIROVINSKI FONDOVI

Pala vrijednost Mirexa

Vrijednost Mirexa, obračunske jedinice prosječnog obveznog mirovinskog fonda, proteklog je tjedna pala za 0,22 posto, na 159,6710 bodova. Podsjecamo da je tijedan ranije Mirex dobio na vrijednosti te je iznosio 160,0231 bod. ■

MIREX - mjesečni

MIREX - tjedni

VRIJEDNOST OBRAČUNSKIH JEDINICA NA DAN 16.2.2012.

Obvezni mirovinski fondovi (OMF-ovi)

AZ obvezni mirovinski fond	163,4530
Erste Plavi obvezni mirovinski fond	162,3618
PBZ CROATIA OSIGURANJE obvezni mirovinski fond	150,7971
Raiffeisen obvezni mirovinski fond	158,3580
MIREX	159,6710

Dobrovoljni mirovinski fondovi (DMF-ovi)

Otvoreni DMF-ovi

AZ Benefit dobrovoljni mirovinski fond	168,3735
AZ Profit dobrovoljni mirovinski fond	195,9587
CROATIA OSIGURANJE dobrovoljni mirovinski fond	118,4936
Erste Plavi Expert - dobrovoljni mirovinski fond	135,1745
Erste Plavi Protect - dobrovoljni mirovinski fond	137,8335
Raiffeisen dobrovoljni mirovinski fond	151,5991

Zatvoreni DMF-ovi

Auto Hrvatska zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	101,3328
AZ DALEKOVOD zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	185,4065
AZ HKZP zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	180,6918
AZ VIP zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	194,1717
AZ Zagreb zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	140,1103
Zatvoreni dobrovoljni cestarski mirovinski fond	118,8167
CROATIA OSIGURANJE zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	103,8044
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Ericsson Nikola Tesla	163,9682
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond HEP grupe	108,2642
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskih autocesta	119,2770
Zatvoreni dobro. mirovinski fond Hrvatskog lječničkog sindikata	169,8672
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond NOVINAR	151,1594
Zatvoreni dobr. mir. fond Sindikata hrvatskih Željezničara - Raiffeisen	120,6539
Zatvoreni dobro. mirovinski fond SINDIKATA POMORACA HRVATSKE	105,9071
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond T-HT	137,1331

[*] Mirex je vrijednost obračunske jedinice prosječnog DMF-a i računa se kao vaga aritmetička sredina, s tim da ponder predstavlja udjel pojedinog DMF-ova u ukupnoj netto imovini svih DMF-ova.

privredni.hr

Tjedni gospodarski TV magazin

sptv
utorak 21:45 PREMIJERNO
ponedjeljak 17:30 REPRIZNO

VOX zadar
srijeda 20:45
četvrtak 16:45

TV Šibenik
srijeda 21:00
nedjelja 22:30

Z1
četvrtak 20:25

SBTV
petak 21:15

TV ISTRA
utorak 22:30

VKT
srijeda 22:00
četvrtak 19:15

TV JADRAN
četvrtak 22:30

SRCE TV
srijeda 22:15

proizvodnja

privredni vjesnik

Aktualno. Točno. Cjelovito.